Ўзбекистон - келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

4 МАЙ, ЧОРШАНБА № 87 (835). 1994 ЙИЛ
Сотувда эркин нархда.

КЕЧА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЯПОНИЯНИНГ МАМЛАКАТИМИЗДАГИ ФАВҚУЛОДДА ВА МУХТОР ЭЛЧИСИ УКЭРУ МАГОСАКИНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

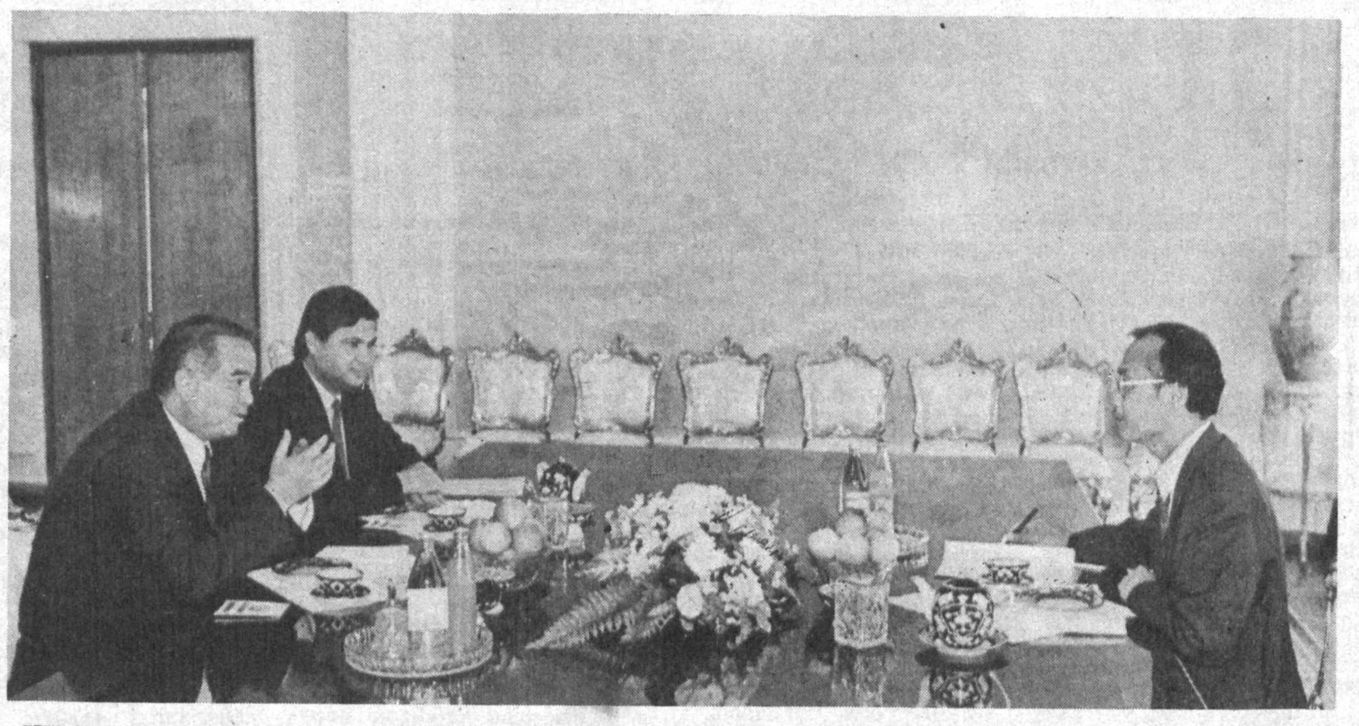

СУРАТДА: қабул пайти. (ЎзА).

Ислом Каримов Япониянинг жаҳон ҳамжамиятида тутган юксак мавқеи ҳақида сўзлар экан, мазкур давлатнинг мамлакатимиз билан савдо-иқтисодий, маданий ва бошқа кўпгина соҳалардаги ўзаро алоқалари тобора равнақ топаётганини қайд этди.

— Биз учун олис ва афсонавий диёр ҳисобланган Япония аллақачон келажакка — XXI асрга тамал тоши қўя бошлаган илғор давлат ҳамдир, — деди Ўзбекистон раҳбари элчи билан суҳбат чоғида. — Сизнинг замонавий ва самарадор технологияга асосланган жаҳонга машҳур компанияларингиз билан сиёсий барқарор, иқлими қулай, бойликлари мўл-кўл Ўзбекистон ўртасида иқтисодий ҳамкорликни янада ривожлантириш ҳар икки томон учун бирдек манфаатли экани шубҳасиз.

Укэру Магосаки самимий қабул учун Президентга миннатдорлик изҳор этди. Япониянинг янги тузилган ҳукумати Ўзбекистон билан муносабатларни келгусида ҳам барқарор ва самарали давом эттириш тарафдори эканини таъкидлади.

Қабул маросимида Республика ташқи ишлар вазири Саидмухтор Саидқосимов ҳозир бўлди.

(ЎзА).

«Германия—Ўзбекистон» жамияти тузилди

Апрель ойи охирида Бонн шаҳрида «Германия — Ўзбекистон» жамиятининг таъсис конференцияси бўлиб ўтди. Бонндаги парламент жамоаси биносида ГФР сиёсий ва ишбилармон доираларининг таниқли вакиллари, фан, маданият ва маориф намояндалари тўпланди. Жамият низоми тасдиқланди, муайян фаолият йўналишлари белгиланди.

Жамият таъсис этилган сана тасодифан танланган эмас — роппа-роса бир йил муқаддам Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов Германияга биринчи марта расмий давлат ташрифи билан борган эди. Бу ташриф икки мамлакат ўртасидаги муносабатлар тарихида янги саҳифа очди ва ўзаро фойдали ҳамкорликка мустаҳкам пойдевор қўйди. Шу қисқа муддатда икки давлат ўртасидаги иқтисодий, илмий, маданий алоқалар кенг миқёс касб этди.

— Дунё харитасида Ўзбекистон ва Германияни катта масофа ажратиб туради,— деди жамиятнинг таъсис конференциясида ГФРнинг таниқли сиёсий ва жамоат арбоби Хайнц Шварц. — Лекин мамлакатларимиз ва халқларимиз ўз маънавияти ҳамда тинчликка интилиши билан бир-бирларига яқиндирлар. Демак, сиз билан бизнинг вазифамиз дўстлик, ўзаро ҳурмат ва яхши қўшничилик муносабатларини асраб-авайлашдан иборат. Биз бозор иқтисодиётига ўтишда Ўзбекистонга ҳар томонлама кўмаклашишга, турли касб эгалари ўртасидаги ўзаро алоқаларни йўлга қўйишда ёрдам беришга тайёрмиз.

Конференцияда, шунингдек, парламент аъзоси, ўтган йили ёзда Ўзбекистонга ташриф буюрган ГФР бундестаги делегациясига бошчилик қилган Эрика Рейнхардт хоним, Конрад Аденауэр номидаги жамғарма раҳбарлигининг вакили Вольфганг Шрайбер, Федерал вазирликлар ва маҳкамалар, йирик концернлар ва банкларнинг вакиллари, олимлар журналистлар ҳам нутқ сўзлашди.

Жаноб Хайнц Шварц «Германия — Ўзбекистон» жамиятининг президенти этиб сайланди. Таъсис конференциясида Ўзбекистон Республикасининг ГФРдаги фавқулодда ва мухтор элчиси С. Сафоев нутқ сўзлади.

Инъом САИДИЙ.
(ЎзА).

ЯНГИ АХБОРОТ ДАВРИ ШАРОИТИДА

Тошкентда, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Ўзбекистондаги ваколатхонасида БМТ ва ЮНЕСКО ташаббуси билан «Дунё миқёсидаги хабардорлик ва янги ахборот даври» мавзусида бир кунлик амалий семинар бўлиб ўтди.

Семинар 3 май — Бирлашган Миллатлар Ташкилоти томонидан эълон қилинган жаҳон матбуоти эркинлиги кунига бағишланди. ЮНЕСКО бош директори Федерико Майор шу муносабат билан семинар иштирокчиларига ўзининг видеотасвирга туширилган номасини юборди.

Учрашувни БМТнинг Ўзбекистондаги вакили Холид Малик очди.

Семинар ишида Марказий Осиё республикаларидаги бир қанча телевидение ва радио эшиттириш компанияларининг ходимлари, БМТ, ЮНЕСКО ва халқаро мухбирлар корпуси, Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатияси университети, Ўзбекистон халқаро маданий-маърифий алоқалар миллий уюшмаси вакиллари иштирок этдилар.

Учрашув қатнашчилари янги ахборот даврининг ўзига хос хусусиятлари, йўлдош телевидениеси ва замонавий ахборот технологияларидан фойдаланиш масалаларини муҳокама қилдилар, янгиликлар билан ўртоқлашдилар.

(ЎзА).

ЎН ИККИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИ ЎН БЕШИНЧИ СЕССИЯСИНИНГ ОЧИЛИШИ ТЎҒРИСИДА

Ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ўн бешинчи сессияси эртага, 5 май куни соат 10 да Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг мажлислар залида очилади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ДИҚҚАТИГА

Ўзбекистон Республикаси халқ депутатлари бугун, 4 май куни эрта билан соат 9 дан то кеч 18 га қадар ва эртага, 5 май куни, эрта билан соат 8 дан Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши мажлислар залининг фойесида рўйхатга олинади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ГУРУҲЛАРИ ВАКИЛЛАРИ КЕНГАШИНИНГ ҚАТНАШЧИЛАРИ ДИҚҚАТИГА

Қорақалпоғистон Республикаси, вилоят ва Тошкент шаҳридан бўлмиш халқ депутатлари гуруҳлари вакилларининг кенгаши бугун, 4 май куни соат 17 да Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг кичик мажлислар залида ўтказилади.

ОЛИЙ КЕНГАШ СЕССИЯСИ ОЛДИДАН

ХОРИЖИЙ САРМОЯГА КЕНГ ЙЎЛ

Президентимиз ташаббуси билан юртимизга чет эл инвестицияси ва инвесторларининг кириб келиши, ишимизда кескин бурилиш ясади. Яқин-яқингача хориж технологияси нималигини билмаган тоғ ва дашт қишлоқларида йигирмага яқин қўшма корхонанинг ташкил этилганлиги фикримизнинг далилидир. Шулардан бири «Маржон» ўзбек-америка қўшма корхонасидир. У америкалик мутахассислар билан ҳамкорликда қисқа давр ичида қуриб битказилиб, фаолият кўрсата бошлади. Унинг очилиши туфайли саксон нафар маҳаллий аҳоли иш билан таъминланди. Яқин кунларда ишлаб чиқариш цехларимиз дастлабки маҳсулотини бера бошлайди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ўн бешинчи сессияси кун тартибига қўйилган 22 та асосий масалалар ичида «Чет эл инвестициялари ва чет эл инвесторлари фаолиятининг кафолатлари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни лойиҳасининг муҳокамага киритилгани бизларни беҳад қувонтирди. Чунки энди тетапоя бўлаётган мустақил давлатимизнинг ривожланишида хорижлик ишбилармон ва тадбиркорларнинг сармоялари, амалий ёрдамлари жуда керак эканини кўриб турибмиз.

Қўшма корхоналарни янада кўпайтириш лозим. Чет эл инвестицияси ва инвесторлари фаолияти эртанги кунда қонун билан кафолатланиши хорижлик ҳамкасбларга, маҳаллий мутахассисларимизга мамлакат иқтисодий қудратини оширишда катта йўл ва имкониятлар очиб бериши шубҳасиз.

Анвар ШАКАРОВ,
Ғаллаорол туманидаги «Маржон» ўзбек-америка қўшма корхонаси директори.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори

РЕСПУБЛИКА ЖАМҒАРМА БАНКИ МУАССАСАЛАРИ ТОМОНИДАН ФУҚАРОЛАРНИНГ АЛОҲИДА МАХСУС ФОИЗСИЗ СЧЁТЛАРГА ҚАБУЛ ҚИЛИБ ОЛИНГАН ПУЛ МАБЛАҒЛАРИНИНГ ҚАЙТАРИБ БЕРИЛИШИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг манфаатларини ижтимоий ҳимоя қилиш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ва Ўзбекистон Республикаси жамғарма банкининг СССР давлат банки ва Россия банкининг 1961—1992 йиллар нусхасидаги қоғоз рублларини муомаладан чиқариш даврида аҳолининг жамғарма банки муассасаларидаги алоҳида махсус фоизсиз счётларга топширилган пул маблағларини 1994 йилнинг 5 майидан бошлаб қайтариб бериш тўғрисидаги таклифи қабул қилинсин.

2. Ўзбекистон Республикаси жамғарма банки:

омонатчилар маблағларни талаб қилганларида кўрсатиб ўтилган счётлардан уларнинг ҳеч қандай тўсиқларсиз, даромадлар манбаи тўғрисида декларация талаб қилмасдан қайтариб берилишини таъминласин;

1994 йилнинг 5 майидан бошлаб кўрсатиб ўтилган счётлар бўйича йўқлаб олинадиган омонатлардаги каби фоизлар тўласин;

махсус фоизсиз счётлардаги маблағларни омонатчиларнинг хоҳишларига кўра омонатнинг амалдаги ҳар қандай турига ўтказсин.

3. Вазирлар Маҳкамасининг «Пул муомаласини барқарорлаштиришга оид қўшимча чоралар тўғрисида» 1993 йил 6 ноябрдаги 533-сон қарори 1-бандининг учинчи хатбоши ҳамда 2-банди ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1994 йил 3 май.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИНИНГ 75 ЙИЛЛИГИ ТЎҒРИСИДА

Таълим, фан тизимини ривожлантиришда, республика учун юқори малакали мутахассислар тайёрлашда Тошкент давлат университети катта ҳисса қўшганини ҳисобга олиб ҳамда жамиятнинг маънавий ҳаётида, ёшлар тарбиясида, мустақил Ўзбекистоннинг ақл-заковат имкониятлари шаклланишида университетнинг тутган ўрнига катта аҳамият бериб, шунингдек, 1995 йил сентябрь ойида университет ташкил топганига 75 йил тўлиши муносабати билан Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. 1995 йил сентябрь ойида республика ва хорижий мамлакатларнинг илмий жамоатчилиги, таълим ходимлари, маданият арбоблари жалб этилган ҳолда Тошкент давлат университети ташкил топганининг 75 йиллигига бағишланган юбилей тадбирлари ўтказилсин.

2. Тошкент давлат университетининг 75 йиллик юбилейини тайёрлаш ва ўтказиш бўйича ташкилот қўмитасининг таркиби иловага мувофиқ тасдиқлансин.

3. Ташкилот қўмитаси бир ой муддатда Тошкент давлат университетининг 75 йиллигига бағишланган юбилей тадбирлари дастурини ишлаб чиқсин ва тасдиқласин, унда қуйидагилар назарда тутилсин:

Тошкент, Нукус шаҳарларида, вилоят марказларида университетлар негизида Тошкент давлат университетининг етакчи олимлари ва ижодкор зиёлилар иштирокида тантанали йиғилишлар ва илмий конференциялар ўтказиш;

Фанлар Академияси билан биргаликда университет таълими ва фанининг мустақил Ўзбекистон давлати ҳаётидаги аҳамиятига бағишланган халқаро илмий конференция ўтказиш;

Талабаларда масъулият ҳиссини, она ватандан ғурурланиш ва унга муҳаббат туйғуларини шакллантириш мақсадида уларнинг таниқли олимлар, устоз-муаллимлар, маданият ва санъат арбоблари билан учрашувларини ўтказишга оид тадбирлар мажмуи;

Тошкент давлат университетининг 75 йиллик юбилейига бағишланган махсус расмли китоб чиқариш.

4. Тошкент давлат университети ташкил топганининг 75 йиллигига бағишланган эсдалик нишони таъсис этилсин.

Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги бир ой муддатда эсдалик нишонининг эскизи ва моделини тайёрласин.

«Маҳаллий саноат» давлат корпорацияси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг буюртманомаси бўйича эсдалик нишонини тайёрласин.

5. Ташкилот қўмитаси ва Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг буюртманомаларига мувофиқ:

«Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси, Ўрта Осиё темир йўл бошқармаси юбилей тадбирлари қатнашчиларига транспорт хизмати кўрсатилишини таъминласинлар;

«Ўзавтотранс» давлат корпорацияси юбилей тадбирлари қатнашчилари бўлган делегацияларга хизмат кўрсатиш учун автомобиль транспорти ажратилишини назарда тутсин.

6. Тошкент шаҳар ҳокимлиги:

Юбилей тадбирлари қатнашчилари жойлаштирилишини;

Тошкент давлат университетининг сметаси ва маблағлари ҳисобига университет ўқув биноларининг олд томонини тузатиш, университетга туташиб кетган ҳудудни ободонлаштириш бўйича ишлар бажарилишини таъминласин.

7. «Ўзбекмебель» давлат — акционерлик бирлашмаси Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг буюртманомаси бўйича Тошкент давлат университети учун 1994—1995 йилларда ўқув-лаборатория мебели етказиб берилишини таъминласин.

8. «Ўзистиқболстат» давлат қўмитаси, Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига 1995 йилдан бошлаб Тошкент давлат университети биология факультети биносининг иккинчи навбати қурилишига сармоя қўйилмалари ажратилишини ва унинг маблағ билан таъминланишини назарда тутсинлар.

9. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги:

1995 йилги бюджет истиқболини белгилашда Тошкент давлат университетининг юбилей тадбирларини тайёрлаш ва ўтказиш учун Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига зарур маблағлар ажратилишини назарда тутсин;

1994 йилда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига Тошкент давлат университетининг ўқув бинолари ва ётоқхоналарини мукаммал тузатиш ва жиҳозлашга аниқ мақсадларга мўлжалланган 1 миллиард сўм-купон ажратсин.

Республика валюта фонди харажатлари прогнозларида 1995—1996 йилларда Тошкент давлат университетига компьютер техникаси сотиб олиш учун 300 минг АҚШ доллари ажратишни назарда тутсин.

10 Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва Марказий банки Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 1995 йилда Тошкент давлат университетига ўқув-илмий ускуналар ва даврий илмий журналлар харид қилиш учун Россия рублларини ажратиш тўғрисидаги таклифларини кўриб чиқсинлар.

11. Ўзбекистон Республикаси Телевидение ва радиоэшиттириш давлат компанияси, газеталар ва журналлар таҳририятлари Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ва Тошкент давлат университети ректорати билан биргаликда Тошкент давлат университети юбилейига тайёргарлик кўришнинг қандай бораётганини ва юбилей тадбирлари ўтказилишини кенг ёритсинлар.

12. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги юбилей тадбирларига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш ҳамда Тошкент давлат университети объектлари қурилишининг бориши тўғрисида йилнинг ҳар чорагида вазирлар Маҳкамасига ахборот берсин.

13. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Бош вазирнинг ўринбосари М. Қ. Қорабоев зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1994 йил 3 май.

Вазирлар Маҳкамасининг қарорига илова

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИНИНГ 75 ЙИЛЛИК ЮБИЛЕЙИГА ТАЙЁРГАРЛИК КЎРИШ ВА ЎТКАЗИШ БЎЙИЧА ТАШКИЛОТ ҚЎМИТАСИ

О. У. САЛИМОВ — Ўзбекистон Республикаси олий ва ўрта махсус таълим вазири, ташкилот қўмитаси раиси

Т. Ж. ЖЎРАЕВ — Тошкент давлат университети ректори, ташкилот қўмитаси раисининг ўринбосари

ТАШКИЛОТ ҚЎМИТАСИ АЪЗОЛАРИ

Ш. Ю. АБДУЛЛАЕВ — Ўзбекистон Республикаси молия вазирининг ўринбосари

А. ОРИПОВ — Ўзбекистон халқ шоири

Ш. БОЛАБЕКОВ — «Ёшлик» талабалар шаҳарчаси ҳокими

Х. Р. ЖЎРАЕВ — Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси

П. Х. НОСИРОВ — «Ўзистиқболстат» давлат қўмитаси раисининг ўринбосари

М. С. САЛОҲИДДИНОВ — Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг президенти

Т. А. САРИМСОҚОВ — академик

У. А. УСМОНОВ — Ўзбекистон Республикаси олий ва ўрта махсус таълим вазирининг ўринбосари

А. И. ФОЗИЛБЕКОВ — Тошкент шаҳар ҳокими

Э. Қ. ҲАЙИТБОЕВ — Ўзбекистон Республикаси маданият ишлари вазири

Ю. Ш. ШОДИМЕТОВ — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг ижтимоий масалалар, фан ва маданият бўлими мудири

Р. Ш. ШОҒУЛОМОВ — Ўзбекистон Республикаси матбуот давлат қўмитаси раиси

Ж. Ғ. ЙЎЛДОШЕВ — Ўзбекистон Республикаси халқ таълими вазири

Н. Р. ЮСУПБЕКОВ — Ўзбекистон Республикаси фан ва техника давлат қўмитаси раиси

Ш. Ғ. ЯҲЁЕВ — «Ўздавтелерадио» компанияси раиси

Оқберди ИСАЕВ

Ўзбекистон Республикаси халқ депутати, мамлакат халқ хўжалигини ривожлантириш учун толмас курашчи, Улуғ Ватан уруши фахрийси Оқберди Исаев узоқ давом этмаган касалликдан сўнг вафот этди.

Оқберди Исаев 1924 йили Томди туманидаги Бешбулоқ қишлоғида чорвадор оиласида туғилди. 1951 йили Бухоро педагогика институтини, 1963 йили эса Самарқанд қишлоқ хўжалик институтини битирди. Улуғ Ватан уруши йилларида фашизмга қарши курашда фаол иштирок этди. Польша ва Шарқий Пруссия учун бўлган оғир жангларда алоҳида жасорат кўрсатди. Урушдан кейин ҳам 1947 йилгача армия сафида хизмат қилди.

1947 — 1958 йилларда ўрта мактабда ўқитувчи, директор вазифаларида ишлади. Туман халқ таълими тизимини мустаҳкамлаш, уни ривожлантириш ишига катта ҳисса қўшди. Шундан сўнг партия ва шўро органларидаги кенг миқёсли фаолияти бошланди. Томди туман ижроия қўмитасининг раиси, «Оёққудуқ» давлат хўжалиги директори, Бухоро вилояти қоракўлчилик совхозлари трестининг бошқарувчиси, 1976—1985 йилларда Томди туман партия қўмитасининг биринчи котиби, Навоий вилояти ижроия қўмитаси раисининг биринчи ўринбосари лавозимларида ишлади. Ўзининг тажрибали мутахассис, оқил ва тадбиркор раҳбарлигини, етук ташкилотчилик қобилиятини, одамларга нисбатан меҳр-шафқатли, ватанга муҳаббат туйғуларини ёрқин намоён этди.

1985 йилдан умрининг охиригача «Томди» наслчилик заводи директори бўлиб ишлаган Оқберди Исаев меҳнат фаолияти давомида вилоятда ва мамлакатимизда обрў орттирди, эл ҳурматини қозонди. Меҳнатни ташкил этишда энг илғор усулларни жорий қилишда, иқтисодий тараққиёт ва ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишда ўзига хос истеъдод эгаси эканини кўрсатди. У жасоратли, адолатпарвар, меҳнат кишисининг оташин ҳимоячиси, ҳалол ва тадбиркор раҳбар эди.

Оқберди Исаевнинг серқирра фаолиятида халқлар дўстлиги, қардошлиги ва турли миллат вакилларининг ягона мамлакат фуқароси сифатидаги туйғуларини шакллантириш алоҳида ўрин тутади. У ўзининг ҳақиқий байналмилалчи, ватан ва халқ манфаати учун толмас курашчи сифатидаги улкан инсоний фазилатларини намойиш этган шахс эди.

Оқберди Исаевнинг катта ва серқирра хизматлари ўз вақтида муносиб тақдирланди. У мамлакатнинг бир қанча орден ва медаллари билан мукофотланган. «Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалик ходими» унвонига эга эди. 1990 йили Ўзбекистон Республикаси халқ депутати этиб сайланган эди.

Ажойиб дўст, камтар ва меҳнаткаш, оташин ватанпарвар, бутун онгли ҳаётини, куч-қуввати ва тажрибасини мамлакат тараққиётига бахш этган фидойи инсон Оқберди Исаевнинг ёрқин хотираси қалбимизда абадий яшайди.

И. КАРИМОВ, Э. ХАЛИЛОВ, А. МУТАЛОВ, Б. БУГРОВ, И. ЖЎРАБЕКОВ, М. УМУРЗОҚОВ, Б. РАҲИМОВ, О. ОЛИМЖОНОВ, А. АЙДАРҚУЛОВ, М. СУЛАИМОНОВ.

ЭЪТИҚОД ҚИРРАЛАРИ

МУДАРРИС

САЙИИД МАҲМУД ТАРОЗИЙ ҲАЁТИ ВА ФАОЛИЯТИ ҲАҚИДАГИ ДАСТЛАБКИ МАЪЛУМОТЛАР

Туркистон заминининг кўплаб фарзандлари замонлар зайли билан жаҳоннинг турли бурчакларидан бошпана излаб, тўзиб кетганлиги яқин тарихимизнинг изтиробли саҳифаларини ташкил қилади. Лекин улар куррайи заминнинг қаерида бўлмасинлар, асл ватанларини доимо дилларига жо қилиб, унинг тақдири ҳақида ўйлаб, юртни озод, ҳур кўриш иштиёқида яшадилар, истиқлолни орзиқиб кутдилар. Аллоҳга беадад шукрлар бўлсинки, мана Туркистон озодликка эришди. Бу табаррук диёрда Ўзбекистон, Қозоғистон, Қирғизистон, Туркманистон, Тожикистон мустақил давлатлари қарор топди. Қувончли томони шундаки, шўро тузумининг зуғуми туфайли она юртни тарк этган ватандошларимиз қалбларида азалий анъаналаримиз, урф-одатларимиз, жону қонимизга сингиб кетган илм-фанга, маърифатга интилиш ҳисси бир дақиқа ҳам сўнмади. Шу боисдан ҳам муҳожиратда бўлсалар-да, улар орасидан кўплаб таниқли олимлар, машҳур инсонлар етишиб чиқди. Мустақиллик шарофати билан хориждаги ана шундай аллома юртдошларимизнинг илмий-ижодий фаолиятлари билан яқиндан танишиш бахтига муяссар бўлаяпмиз.

Расмий маълумотларга кўра, Саудия Арабистонида олти юз мингдан ортиқ ватандошларимиз истиқомат қиладилар. Улар орасида етук тижоратчилар, ишбилармонлар, олимлар, ҳарбий бошлиқлар бор. Илм-фан соҳасида йирик асарлар яратган Ибн Ямин қори, Мавлоно Ҳамид Мирза, Домла Султон Маъсумий, Шайх Абдулқодир Карамумоллоҳ Саббоқ, Саййид Маҳмуд Тарозий, Саййид Мубашширхон Косоний, Назар Муҳаммад Фарйобий сингари олимларнинг ёзган асарлари, илмий фаолиятлари айниқса диққатга сазовордир. Биз ушбу мақолимизда ана шулардан бири, таниқли олим ва таржимон Саййид Маҳмуд Тарозий жаноблари ҳақида бир қадар маълумот беришни лозим топдик.

Олимнинг тўлиқ исми Маҳмуд ибн Саййид Назир ат-Тарозий бўлиб, 1312 ҳижрий (1894 мелодий) йилда Жамбул шаҳрида таваллуд топган. Унинг ота-боболари исломий аҳли илмга мансуб бўлиб, фазилатлари ва тақводорликлари билан бутун Туркистон ўлкасида машҳур зотлар сирасига кирадилар.

У дастлабки таълимни маърифат ва фазилат соҳиби бўлган падари бузрукворидан олиб, Қуръони Каримни тўлиқ ёд олди. Йигитлик чоғларидан бошлаб Туркистонда таниқли ҳисобланган олим Шайх ибн ал-Камол Носирхон Тўра ал-Косонийдан таълим олиб, ундан Қуръони Карим тафсири, пайғамбаримиз алайҳиссаломнинг ҳадиси шарифлари, фиқҳ, адабиёт, соҳасидаги илмларни астойдил ўрганди. Ёш толиби илмдаги ақл-идрок, фаҳм-фаросату заковат ғоятда комил бўлганлигининг эътирофи сифатида унга устози томонидан «Олтунхон» таҳаллуси берилган. Шу боисдан ҳам илмий доираларда Саййид Маҳмуд Тарозий кўпинча Олтунхон тўра номи билан ҳам машҳурдир.

У кишига асли суриялик бўлган, бир қанча йиллар Туркистонда яшаган аш-шайх Муҳаммад ал-Асалий аш-Шомий, аш-шайх Орифхўжа, аш-шайх Абдулҳодий, аш-шайх ас-Саййид Абдулмуҳсин, аш-шайх Абдулборий, аш-шайх Абдулбоқий ва бир қанча етук олимлар устозлик қилдилар. Баъзи адабиётларда қайд қилинишича, у катта жидду жаҳд билан илм чўққиларини эгаллаб, ҳатто устозлари билан, кўп масалаларда мунозаралар қилган, илмий таълифлар, китобларга таянган ҳолда ўз нуқтаи-назарини асослаб, исботлаган ҳоллари ҳам кўп бўлган экан.

Устозларининг беғараз ва самарали ёрдамлари туфайли илм йўлида кўрсатган саъйи-ҳаракатлари, тинимсиз изланишлари натижасида у тафсир, ҳадис, фиқҳ ва адабиёт соҳасида йирик олим даражасига етишди. Араб, форс ҳамда турк тилларининг барча лаҳжаларини мукаммал эгаллади. Унинг шундан кейинги ҳаёти мударрислик билан чамбарчас боғланди. Етук олим даражасига эришган Тарозий Туркистонда толиби илмларга дарс бера бошлади. Афсуски, шўро тузумининг зиёлиларга, илм аҳлларига нисбатан ўтказган ноҳақ зуғуми сабабли у мамлакатдан ҳижрат қилишга мажбур бўлди. 1932 йили Афғонистон пойтахти Қобул шаҳрига келиб бироз муддат унда истиқомат қилгач, подшоҳининг фармони билан Маориф вазирлигида маслаҳатчи лавозимига тайинланди.

Бироқ баъзи бир ғаразли шахслар уйдирма гаплар тарқатиб, Тарозий бу юксак лавозимни эгаллаб улгурмасданоқ подшоҳнинг унга бўлган ихлоси ва муносабатига раҳна солишга эришдилар. Кўп ўтмай у Қобулни тарк этиб, Ҳиндистон томон равона бўлди. Бомбейга келиб мусулмонлар маҳалласи Абдураҳмон стрит (кўчаси)да жойлашган жомеъ масжидида имом хатиб бўлиб хизмат қила бошлади. Иккинчи жаҳон уруши бошлангандан кейин у Саудия Арабистонига кўчиб ўтди ва шу мамлакатда муқим туриб қолди.

Олим Афғонистон, Покистон, Ироқ, Сурия, Миср, Ҳиндистон ва бошқа мамлакатларни зиёрат қилди. Бутун умри давомида мусулмон дунёсининг кўзга кўринган олимлари билан узвий алоқада бўлди. Улар билан илмий, ижодий фаолиятда яқиндан ҳамкорлик қилди. Чуқур илмий изланишларини, баракали ижодий тадқиқотларини улкан амалий фаолият билан чамбарчас боғланган ҳолда олиб борди. Чунончи у Каъбатуллоҳ жойлашган масжиди Ҳарами шарифда узоқ йиллар эса Мадинаи-мунавварадаги пайғамбаримиз алайҳиссаломнинг масжидлари — «Ал-масжид ан-набавий аш-шариф»да мударрислик қилдилар. Ватандошимизга шундай қутлуғ даргоҳда мударрислик қилишнинг ўзи ифтихор эди.

Ул зотнинг мударрислик фаолияти деярли ўттиз йил давом этди. Бутун умри давомида ана шундай тарихий аҳамиятга эга бўлган солиҳ ишлар билан машғул бўлган олим 1412 ҳижрий (1992) йили 98 ёшида фоний дунёдан кўз юмдилар ва Мадинаи-мунавварадаги ал-Ғарқад қабристонига дафн қилиндилар.

Саййид Маҳмуд Тарозийнинг илмий-ижодий фаолияти ҳақида гапирилганда энг аввало Қуръони Каримнинг ўзбекчага таржимаси ва унга ёзган тафсирини қайд қилиш зарур. Ушбу муҳим ва хайрли иш муқаддас китобнинг ҳозирги замон ўзбек тилига дастлабки таржималаридан бўлиб, у Ҳиндистон, Покистон ва Саудия Арабистонида қайта-қайта чоп этилган. Шунингдек, Қуръони Каримнинг олим томонидан бажарилган «Амма», «Таборак» жузълари ва «Ёсин» сурасининг таржима ва тафсирлари алоҳида ҳолда нашр этилган. Имом ан-Нававийнинг пайғамбар алайҳиссаломнинг ҳадиси шарифларига бағишланган «Риёз ус-салиҳийн» номли тўрт жилддан иборат машҳур асарининг арабчадан ўзбек тилига ағдарилган таржимаси ҳам Тарозийнинг тинимсиз меҳнати самарасидир. Умуман алломанинг фаолиятида таржима катта ўрин эгаллайди.

Олимнинг ўзи яратган асарлари ҳам талайгинадир. Эътиборли томони шундаки, у ўз асарларини турли тиллар (ўзбек, араб, форс ва урду)да ёзган. Мисол тариқасида ўзбек тилида яратган назмий асарларидан «Мусаддасат Маҳмудия», «Соқийнома», «Арзи ҳол ил-муҳожирийн»ни кўрсатиш мумкин. Араб тилида яратган асарлари «Ан-Назм ал-Ҳовий», «Мажмуат қасоид арабия», «Ал-Жавҳар ал-манзум фи иснод ил-улум» ва диний маърифий мазмундаги қатор рисолаларидан иборат. Форсча «Рубойиот Маҳмудия» урду тилидаги «Ар-Радд ал-ҳасан аъла муфсидий аззаман» каби таснифлари ҳам илм аҳллари орасида машҳур асарлардан ҳисобланади.

Алломанинг илмий-ижодий фаолиятидаги муҳим тадқиқотларидан бири буюк муҳаддис Абу Исо ат-Термизий қаламига мансуб «Аш-Шамоил ан-набавийа» асарининг ўзбек тилига таржимасидир. Термизлик буюк ватандошимизнинг араб тилида битилган бу машҳур асари жаноб пайғамбаримиз Муҳаммад алайҳиссаломга бағишланган нодир манбаълардан ҳисобланади.

Ушбу асарга шарҳ ёзган шайх Иброҳим ал-Божурий: «Имом ат-Термизийнинг «Аш-Шамоил ан-набавийа» китоби мавзуси жиҳатидан ягона бўлиб, нодир асарлар сирасига киради. Унинг овозаси Мағрибу Машриққа бориб етди», — деб таъкидлайди. Машҳур олим Али Ибн Султон ал-Ҳаравий ал-Қорий эса ўзининг «Жамъ ул-васоил фи шарҳ аш-Шамоил» номли шарҳида шундай ёзади: «Расулуллоҳ саллоллоҳу алайҳи васалламнинг фазилатлари, аҳлоқлари ҳақида тасниф этилган мусаннафотларининг энг чиройли ва яхшиси бу — имом ат-Термизийнинг пайғамбар сийратлари ҳақидаги мукаммал ва мухтасар китобларидир. Бу китобни мутолаа қилувчи, жаноби пайғамбарни кўргандай ва ул зотнинг ҳар жиҳатдан ҳусни хулқларидан баҳраманд бўлгандай бўлади».

Асарнинг ватандошимиз Саййид Маҳмуд Тарозий томонидан она тилимизга қилинган мухтасар таржимаси ат-Термизийнинг 1200 йиллик юбилейи муносабати билан 1990 йили Тошкентда (араб имлосида) қайтадан нашр қилиндики, бу буюк муҳаддиснинг қимматли асарини ўрганишда катта аҳамият касб этади.

Асарда пайғамбаримиз алайҳиссаломга мансуб юксак инсоний фазилатлар, у зотнинг гўзал хулқи муборaклари, ҳар қандай таҳсинга сазовор сифату сийратлари ҳақида тўла ва мукаммал маълумот беради. Шубҳасиз, буларнинг ҳаммаси замонамиз аҳлини, айниқса, ёш авлоднинг маънавий ва аҳлоқий тарбиясида муҳим аҳамиятга моликлиги бу бекиёс асарнинг бугунги кунда ҳам ғоят қимматли эканлигини кўрсатади.

«Аш-Шамоил ан-набавийа»нинг XVI асрга оид бир ажойиб қўлёзмаси Тошкентда Мовароуннаҳр Мусулмонлари идораси кутубхонасида сақланмоқда. 1980 йилда Тошкентда мазкур диний бошқарма буюртмаси билан «Аш-Шамоил ан-набавийа»нинг ушбу қўлёзмаси офсет босма усулида нашр этилган бўлиб, ундаги қисқача сўзбоши Ўрта Осиё ва Қозоғистон мусулмонлари диний бошқармаси ҳайъатининг собиқ раиси, марҳум муфтий Зиёвуддинхон Ибн Эшон Бобохон ҳазратлари томонидан ёзилган. Асарнинг айрим қўлёзмалари Ўзбекистон Фанлар академияси Абу Райҳон Беруний номли Шарқшунослик институтида ҳам сақланмоқда.

Имом ат-Термизийнинг ушбу қимматли асарига бўлган қизиқиш эътиборга олиниб, хусусан алломанинг 1200 йиллик юбилейи муносабати билан Тошкентда бир неча марта (ҳозирги ўзбек имлосида ҳам) нашр этилди. Биз томонимиздан тайёрланган нашрнинг (англашилмовчилик туфайли таржимон деб ғалат кўрсатилганмиз) бошқа нашрлардан фарқи шундаки, унда арабий манбаъларга таяниб, имом ат-Термизийнинг ҳаёти ва ижодига бағишланган бир қанча маълумотлар ҳам ҳавола қилинган.

Муборак асарнинг Саййид Маҳмуд Тарозий томонидан ўзбекчалаштирилган нусхаси ҳақида гапирар эканмиз, энг аввало унинг таржима соҳасидаги ўзига хос бир услубий андоза, бир ибратли сабоқ эканлигини таъкидлаш лозим. Чунончи таржимон нафақат асарни, таржима қилган, балки унга ижодий ёндошиб, муаллифнинг фикрини узвий давом эттириб, матннинг ичида уни камолига етказиб, кўп ўринларда муфассал шарҳлар (таржимада фоида, деб келтирилган) билан бойитиб ўқувчига янги-янги фикр ва маълумотларни тақдим қилган. Кўпинча бу шарҳлар қимматли маълумотларни ўз ичига олганлигидан алоҳида аҳамият касб этади ва бу ҳол таржима санъати тарихида янги бир йўналиш десак ҳеч муболаға бўлмайди.

Иккинчи томондан ушбу таржима билан танишган ҳар бир ўқувчи тилимизнинг нақадар бойлиги, унинг латофати ва жозибадорлигига ҳам чуқур ишонч ҳосил қилади. Мана шу фикр-мулоҳазаларимизнинг исботи тариқасида «Аш-Шамоил ан-набавийа»нинг таржимасидан қатор мисоллар келтирамиз. Булар асосан одоб-аҳлоққа, табобатга оид ҳадислар бўлиб, бугунги кун учун ҳам муҳим аҳамиятга эгадир.

144. Ҳазрат Умар ибн Аби Салама жаноби расули акрам саллоллоҳи алайҳи васаллам хизматларига кирдилар. Жаноб қошларида таом мавжуд эрди. Дедилар: яқин кел, эй ўғилчам. Ва Бисмиллоҳ дегин, ва ўнг қўлин ила егил. Ва ўз олдингдан егил.

Фоида: Ҳазрат Умар ибн Аби Салама жанобий саййиди олам саллоллоҳу алайҳи васалламнинг ўгай ўғилларидурлар. Бу ҳадисдаги одоблар ҳаммаси суннатдир. Таом еганда аввал бисмиллоҳир раҳмонир роҳийм дейилсун ва кейин ўнг қўл ила қавлларича ўнг қўл ила емак вожибдур.

151. Ҳазрат Абдуллоҳ ибн Жаъфар розиёллоҳу анҳу дебдурлар: жаноби расули акрам саллоллоҳу алайҳи васаллам бодрингни янги ҳўл хурмо ила қўшиб ер эрдилар.

Фоида: бодринг мижози совуқдир, хурмо мижози иссиқдир. Агар ҳар иккисин қўшиб ейилса, мўътадил ва фойдали бир таом ейилган бўлур. Бодринг масона дардига манфаат қилур. Янги хурмо боҳга қувват берур. Жаноби саййиди олам саллоллоҳу алайҳи васаллам бир қўлларига бодринг ва бир қўлларига янги хурмони ушлаб туриб, бир бор бундан ва иккинчи бор ундан тановвул қилур эрдилар.

189. Ҳазрат Жобир ибн Самура розиёллоҳу анҳу дебдурлар: мен жаноби расулуллоҳ саллоллоҳу алайҳи васаллам ила юздан зиёда суҳбатда бўлдим. Ҳаммасида ҳазрат асҳоби киром розиёллоҳу анҳум ўз ораларида шеърлар ўқишур эрдилар. Ва жоҳилият замонасида бўлиб ўтган ҳикояларни қилишур эрдилар. Ва жаноби саййиди олам саллоллоҳу алайҳи васаллам ул мажлисларда хомуш сўз қилмай ўлтирур эрдилар. Балки баъзи вақтларда аларга қўшилиб, кулишар эрдилар.

Фоида: бу ҳадиси муборакдан маълум бўлдики, сарвари олам саллоллоҳу алайҳи васаллам ниҳоятда маҳбуб табиатли бир зот эрдилар. Мажлисларида бўлган зотлар озодлик ила суҳбатда бўлур эрдилар. Дунёвий сўзлар ҳам бўлур эрди. Кулинадиган бир сўз келиб қолса, баробар табассум қилур эрдилар. Аниң учун ҳеч ким суҳбатларига тўймас эрди.

247. Ҳазрати ибн Аббос розиёллоҳу анҳу дебдурлар: жаноби расули акрам саллоллоҳу алайҳи васаллам Қуръон тиловат қилсалар, овозлари шул қадар баланд бўлур эрдики, уйда ўқисалар, саҳнадаги одамлар эшитур эрдилар.

Фоида: бу бобда келган ҳадислар мазмунларидан шул натижа ҳосил бўлурки, Қуръони Карим тиловат қилувчилар ўз ҳолатлари ва мақомлари ва завқларига мутобиқ ўқисинлар. Овоз чиқариб ўқиш матлуб бўлса, овоз чиқариб, ҳуфя бўлса, ҳуфя ўқисинлар. Ғаразлари худо ризоси ва дин иълоси бўлсин, Риё ва самъа каби нарсалар аралашмасин.

Убайдулла УВАТОВ,
филология фанлари номзоди.

Чортоқ туманидаги «Пешқўрғон» жамоа хўжалиги боғдорчилик ва сабзавотчиликка ихтисослашган. Ўтган йили хўжаликда маҳсулотни қайта ишлайдиган завод қурилганди. Бу кутилгандан ҳам зиёд натижа берди. 45 кунда уч миллион шартли банка консерва маҳсулотлари тайёрланиб, 70 миллион сўм соф даромад олинди.

СУРАТДА: корхона бошлиғи А. Раҳмонов ишчи Ш. Қутбиддинов билан.

Т. ҲАМРОҚУЛ олган сурат.

БИЗ ВА ЖАҲОН

ГАННОВЕР ЯРМАРКАСИДА ЎЗБЕКИСТОН КУНИ

Германиянинг Ганновер шаҳридаги халқаро ярмаркада Ўзбекистон кунининг ўтказилиши бу ердаги асосий воқеа бўлди. Бу тадбир республикамиз Президенти Ислом Каримовнинг ГФРга расмий ташрифининг бир йиллигига бағишланди. Ўзбекистон кунини ўтказишда республикамиз ҳукумат делегацияси қатнашди. Унинг таркибида Бош вазир ўринбосари, ташқи иқтисодий алоқалар вазири У. Султонов, Президентнинг Давлат маслаҳатчиси А. Азизхўжаев, Ўзбекистон Республикасининг Германиядаги фавқулодда ва мухтор элчиси С. Сафоев бор эди.

Бу муҳим тадбирда ГФР иқтисодиёт ва иқтисодий ҳамкорлик вазирликларининг, немис иқтисодиёти шарқ қўмитасининг раҳбарлари, «Мерседес-Бенц», «Сименс», «Алкатель», «Иена-оптик», «Клекнер», «Дойче банк» каби катта компаниялар, фирмалар ва банкларнинг вакиллари иштирок этди. Германиянинг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси К. Х. Куна ҳозир бўлди. Ганновер ярмаркасида ўтказилган Ўзбекистон куни Европа савдо-саноат доираларининг эътиборини ўзига қаратди.

Ўзбекистон делегацияси аъзолари республикамизнинг иқтисодий салоҳияти тўғрисида батафсил ахборот бердилар. Бозор иқтисодиётига ўтиш юзасидан амалга оширилаётган ислоҳотларнинг мазмуни ва моҳиятини кўрсатиб бердилар. Ўзбекистон — Германия ҳамкорлиги имкониятлари аниқ баён қилиб берилди.

Қизғин мунозара бошланади, унда ГФР савдо-саноат доираларининг вакиллари Ўзбекистоннинг юксак илмий-техникавий ва иқтисодий имкониятларини, ноёб табиий ва хом ашё заҳираларини таъкидладилар. Немис бизнесчиларининг фикрича, Ўзбекистон ишончли амалий ҳамкор бўлиши мумкин ва лозим.

Германия саноатчилари Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг бозор иқтисодиётига босқичма-босқич ўтишга қаратилган сиёсати олисни кўзловчи сиёсат эканини таъкидладилар. Айни пайтда бу иш дадиллиги ва жўшқинлиги билан фарқ қилади. Немис бизнесчилари Ўзбекистон Президентининг шу йил 21 январдаги «Иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш, хусусий мулкни ҳимоя қилишни таъминлаш ва ишбилармонликни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармонига юксак баҳо бердилар. Бу фармон иқтисодий ислоҳотларнинг ҳал қилувчи — иккинчи босқичини бошлаб берди. Бу ҳужжат ва шундан кейинги амалий ишлар ГФР савдо-саноат ва сиёсат доираларида катта қизиқиш уйғотди.

Деярли ярим асрлик тарихга эга бўлган Ганновер ярмаркаси ҳақли равишда жаҳондаги кўп мамлакатлар иқтисодий ва илмий-техникавий ютуқларининг энг нуфузли халқаро кўрикларидан бири ҳисобланади. Рақамлар ярмарканинг миқёси ва кўламидан далолат беради: экспонатлар жойлаштирилган майдон бир миллион квадрат метрдан ортиқ, 50 давлатнинг юзлаб фирмалари ва компаниялари ўз маҳсулотларини намойиш этмоқда.

Ганновер ярмаркасида биринчи марта ўтказилган Ўзбекистон куни, унда республикамиз ҳукумат делегациясининг иштирок этиши бундай халқаро тадбирларда қатнашишнинг мақсадга мувофиқлигини кўрсатди. Бу Ўзбекистон обрўсини оширибгина қолмай, ҳамкорлик учун янги имкониятлар ҳам очади — ярмарка кунларида ГФРдаги ўттизга яқин йирик компаниялар, фирмалар ва банклар билан музокаралар олиб борилди. Буларнинг ҳаммаси, шубҳасиз, Ўзбекистон — Германия алоқаларини янада мустаҳкамлаш ва ривожлантиришга хизмат қилади.

ЎзА.

Ўзбеклар бағри кенг, андишали, мулоҳазали, кечиримли халқ. Ҳар қандай воқеага оғир-босиқлик билан муносабатда бўлади. Баъзан ўз шаънига айтилган унча-мунча таъна-ю бўҳтонларни эшитганида ҳам, «Ит ҳураверади, карвон ўтаверади», дейди-да, индамай, қўл силтаб қўя қолади. Лекин сабрнинг ҳам чеки бор.

САБРНИНГ ҲАМ ЧЕКИ БОР

Андишанинг отини қўрқоқ, деб билган айрим кимсалар хориждан туриб, юртимизда кечаётган ижобий ўзгаришларни бузиб талқин этиб, эл-улус турмушини қора чизиқларда кўрсатишга уринаётганликлари одамларнинг иззат-нафсига тегмоқда. Газетамизнинг шу йил 19 март сонида республика радиоси бош муҳаррирининг ўринбосари Иброҳим Норматовнинг «Танаси бошқа дард билмас» номли мақоласи эълон қилингач, муҳарриятимизга келаётган хатларни ўқиб, шундай хулоса чиқариш мумкин.

Таажжубланарли жойи шундаки, «Озодлик» радиоси Ўзбекистон ҳақида уч-тўртта ғаламислар берган нотўғри маълумотларга асосланиб фикр юритмоқда. Эришаётган ютуқларимизни эса иложи борича кўрмасликка оладилар. Албатта, «демократман», дея бир халқ ҳақида ноўрин, ноҳақ гапларни ҳадеб, ҳуда-беҳуда такрорлайвериш кимга хизмат қилаётганлиги бизга сир эмас. Ўрни келганда, бир гапни айтмай иложимиз йўқ. Миллат ғурури, шаъни билан ўйнашган бирор кимса тарих тарих бўлибдики, барака ҳам, обрў ҳам топган эмас.

«Мен И. Норматовнинг «Танаси бошқа дард билмас» сарлавҳали мақоласини диққат билан ўқиб чиқдим,— деб ёзади Наманган машинасозлик заводи ишчиси Х. Отахонов. —Ахир, қачонгача ўз ичимиздан чиққан ола каслар садақа илинжида ватанни сотиб юрадилар? Назаримда, ўзга юртлардан паноҳ топиб, республикамиздаги тинч-тотувликни кўра олмай, «Озодлик» радиоси эшиттиришларида мамлакатимизга қарши бўҳтон, игво ва бузғунчилик руҳи билан суғорилган фикрларни овоза қилаётган ўша шахсларни тийиб қўйиш учун чоралар кўриш керак. Агар шундай қилинмаса, улар қулай шароитдан фойдаланиб, жамоатчилик фикрини чалғитишга, ҳийла-найранглари билан мамлакатимиз ички ва ташқи сиёсатига зарар етказишга жон-жаҳдлари билан уринавeрадилар».

Наманган шаҳар 5«а»-кичик туманидаги 25-уйда истиқомат қилувчи Қ. Валихонов эса куюнчаклик билан шундай мактуб йўллабди: «Мамлакатимиз равнақи йўлида республикамиз раҳбарияти жонкуярлик билан амалга ошираётган ишларни биз, фуқаролар кўриб-билиб турибмиз. Ўзбекистоннинг келажаги порлоқ эканлигига заррача шубҳамиз йўқ. Лекин шундай масъулиятли бир даврда баъзи кимсаларнинг юртимиз ҳақида дунёга ёлғон-яшиқ маълумотлар тарқатаётганлиги алам қилади, кишига. Менимча, республика телевидениесида ҳам бундай шахсларнинг асл башаралари ва қора ниятларини очиб ташлайдиган махсус кўрсатувлар берилса, халқимиз уларнинг кирдикорларидан воқиф бўлаpди. Шунда одамлар оқ-қорани ажратиб тегишли хулоса чиқариб оладилар».

Дарҳақиқат, мақолада бутун халқимизнинг юрагидаги гаплар топиб айтилганлиги учун ҳам муҳарриятимизга кўплаб хат ва телеграммалар келаяпти, қўнғироқлар бўлаяпти. Ҳатто бутун бошли меҳнат жамоалари номидан ҳам мактублар келмоқда. Хусусан, Андижон давлат университети, Наманган вилоят «Фармация» ишлаб чиқариш бирлашмаси ва Бухоро шаҳар техник лицейи меҳнат жамоалари ҳам ана шу муносабат билан бизга хатлар йўллашган.

«Юртимиздаги тинч-осойишталик, ижодкорона меҳнат учун яратилган шароит, миллатлар ўртасидаги тинч-тотувликдан миннатдормиз,— дея ёзишади Андижон давлат университети профессор-ўқитувчилари ҳамда бир гуруҳ талабалар.— Буни қадрламоқ керак, ақалли кейинги ойларда амалга оширилган ишларга бир назар ташлайлик. Президентимизнинг Англия ва Францияга қилган расмий давлат ташрифлари муваффақиятли ўтди, ҳар икки мамлакат бошлиқлари ҳамда Ўзбекистонда кечаётган демократик жараёнга юксак баҳо берди. Республика раҳбариятининг ислоҳотларни жадаллаштириш борасида олиб бораётган сиёсати жаҳон иқтисодчилари томонидан юқори баҳоланмоқда. Бу каби ижобий ўзгаришлар эса кимларнидир талвасага солмоқда. Улар турли йўллар билан Ўзбекистондаги вазиятни кескинлаштиришга ҳаракат қилишмоқда.

Ўзларини мухолифиятдаги кучлар деб атаётган, республикамиздаги ижобий ўзгаришларни мутлақо кўришни истамаётган, ўзини улғайтирган она юртига қора кўзойнак билан қарашга ўрганиб қолган кимсаларнинг «Озодлик» радиоси орқали бераётган эшиттиришлари юртни севадиган, имон-эътиқодли ҳар бир кишининг ғазабини қўзғамоқда...

Қай бир пучмоқларда макон қуриб олган айрим «доно»лар қадриятларимизни ардоқлаб, ислоҳотлар йўли билан ҳалол меҳнат, ишбилармонлик ва тадбиркорлик билан Ўзбекистон мустақиллигини мустаҳкамлаш учун курашаётган фидойи халқни «онгсиз гуруҳ» деб аташгача бориб етмоқдаки, бу уларнинг кимлигини кўрсатади. Дорилфунун профессор-ўқитувчилари, кўп минг сонли талабалари «Озодлик» радиосининг ватанидан қочиб юрган бир гуруҳ кимсаларга минбар бўлиб қолаётганлигидан қаттиқ таассуфдалар».

Шу ўринда ҳақли савол туғилади. Хўш, ҳурматли «Озодлик» радиоси ўзбек шўъбаси ходимлари бутун бошли халқ устидан қандай асосларга таяниб бундай ҳукм чиқармоқдалар? Наҳотки, улар баъзи ғаламисларнинг юртимиз ҳақида бераётган ғаразли маълумотларини мутлоқ ҳақиқат деб ўйласалар?..

Мен озод ва ҳур ватанимизнинг янги давлат мадҳиясини илк бор овозни гордан эшитганимдаги ҳолатимни жуда яхши эслайман. Ўшанда мазкур қасидани бутун вужудим қулоққа айланиб тингларканман, кўнглим бир дунё фахр ва шодликларга тўлиб, беихтиёр кўзларимдан қувонч ёшлари қалққан эди. Гарчи, қўшиқ тамом бўлган бўлса-да унинг жонбахш мисралари қулоқларим остида қайта-қайта жаранглар, унга сари руҳим юксалиб, ҳали ўзимга номаълум бўлган нарсаларни англаб етаётгандек эдим. Ўшанда амин бўлдимки, Ватаннинг бепоён кенгликлари-ю, қир-адирлари, тоғ-тошлари-ю, зилол сувлари ҳамда у ерда яшаётган бағри кенг одамларининг эзгу орзу-умидларини ўзида мужассам этган юрт мадҳияси юракларнинг қат-қатидаги мудроқ туйғуларнида жунбушга келтиришга қодир экан. Булар шунчаки баландпарвоз гаплар эмас. Аминманки, менинг бу ҳолатим Ватанимнинг ҳар бир кишисига хосдир. Бугун халқимиз ҳар тонг юрт мадҳияси садолари остида яратувчанлик меҳнатига отланмоқда. Уларнинг мақсадлари улуғ, буюк мақсадлар эса нурли манзиллар сари етаклайди.

Шундай чоғда «Озодлик» радиосининг юртимизга, халқимизга нисбатан тутган ғалати муносабати кишини ажаблантиради. Наҳотки, улар бу билан ўзларининг Ватандаги, халқ орасидаги обрў-эътиборларини ўзлари тушириб юбораётганликларини билмасалар?

Ғафур ШЕРМУҲАММАД,
«Халқ сўзи» мухбири.

Шу куннинг муаммоси

БОҚИМАНДА ТАШКИЛОТЛАР КИМГА КЕРАК?

РЕСПУБЛИКАМИЗДА иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш бўйича режалар белгиланди. Дастурлар ишлаб чиқилди. Хўш, улар жойларда қандай бажарилмоқда? Корхона ва ташкилотларда бу даъват қандай кутиб олинди? Айтиш мумкинки, иқтисодий ислоҳотлар ғояси республикамиз барча меҳнаткашлари томонидан илиқ кутиб олинди. Буни жойларда тадбиркорлик ҳаракати кенг қулоч ёяётганида, кўплаб деҳқон (фермер) хўжаликлари ташкил топаётганида кўрамиз. Кўп жойларда амалга ошаётган тадбирлар ҳозирданоқ ўз афзалликларини намойиш этаяпти.

Лекин, тоталитар тузумдан мерос қолган буйруқбозлик, тўрачилик меҳнаткашнинг эркин ҳаракат қилишига монелик қилиб турипти. Натижада янгидан ташкил этилаётган жамоа-ширкат, деҳқон (фермер) хўжаликларининг кўпчилиги ҳамон марказдан туриб бошқарилаяпти. Бундай ҳолни Қашқадарё вилоятининг деярли барча туманларида учратиш мумкин.

Вилоятда, эски тузумдан қолган «Каракульпром», «Мясомолпром», «Агропром», «Сортсемовощ», «Племпредприятия» бирлашмаси каби йирик ташкилотлар борки, бугунги кунда улардан давлат ҳам хўжаликлар ҳам бирор бир манфаат кўраётгани йўқ. Аксинча, айнан шу ташкилотлар жойларда ислоҳотнинг боришига тўғаноқ бўлаяптилар.

Масалан, вилоят «Гўшт-сут саноати» бирлашмаси фаолиятини олиб кўрайлик. У 1990 йилда вилоят «Қоракульпром» бирлашмасидан ажралиб чиққан эди. Унга гўшт ва сутни қайта ишлайдиган 4 та корхона, гўшт ва сут етиштиришга йўналтирилган 28 та хўжалик бўйсундирилган. Лекин, қизиқ томони шундаки, бирлашма ташкил этилгандан кейин сут ва гўшт етиштириш кўпайиш ўрнига камайиб кетди. Чорва моллари сони ҳам бир мунча қисқарди. Фақат... савлат тўкиб юришни хоҳлаб қолган тўрт-беш мансабпарастнинг куни туғди, холос. Бошқа ҳеч ким бундан манфаат кўрмади.

Ушбу уюшма ташкил этилгандан буён беш марта бошлиқ алмаштирилди. Лекин ҳеч бир ўзгариш йўқ. Қайтанга ютган луқмаси ўзиникию, чайнаб тургани гумон эканлигини ҳис этган раҳбарлар чорвачиликни ривожлантириш, гўшт-сутни кўпайтириш ўрнига, ўз манфаатлари, ҳузур-ҳаловатлари йўлида елиб югурдилар. Чунки, корхона давлатники, хўжалик эса жамоаники-да... Қолаверса, бугун бўлмаса, эртага уни ҳам бошқа бир олғирроқ киши билан алмаштириш ҳавфи борлигини ўша бошлиқлар жуда яхши тушинишган. Шунинг учун улар фақат кун ўтказиш билан чекланганлар. Бирлашма тўрт йилдан буён чорва моллари зотини яхшилашга қаратилган бирон-бир чора кўрмагани ҳам буни тасдиқлайди.

Бугунги кунда вилоят хўжаликларида зотдор молларни урчитиш, насл олиш ва улар туёғини кўпайтириш учун имкониятлар етарли. Агар ўйлаб кўрилса, шу йўл билан жуда катта самара олиш мумкин. Чунки, ўнта хашаки молдан битта бўлсаям зотдор бўрдоқи яхши-да. Лекин республикамиз миқёсида бораётган ислоҳотларга бирлашмадаги руҳан бегоналик бунга панд бериб турибди.

Бирлашмада 24 киши хизмат қилади. Бир нечта енгил машина, телефон, ҳайхотдек бино улар ихтиёрида. Идора биносини сақлаш қўриқлаш учун ҳам катта-катта харажатлар қилинмоқда. Ходимларнинг маошлари билан қўшиб ҳисоблаганда ушбу бирлашма ҳар ойда 30 миллион сўмга яқин зиён етказиб турипти.

Хўш, шунча пул қаердан олинаяпти? Албатта, бирлашма идорасида ўтирган 24 киши ишлаб топаётгани йўқ бу пулни. Бу бирлашма ихтиёрида бўлган корхона ва хўжаликлар зиммасига тушади. Хўжалик ва корхоналар эса бу камомадни қоплаш мақсадида етиштирган маҳсулотига баландроқ нарх қўяяпти. Яна денг, текинхўр бирлашмани сақлаб туриш учун бечора корхона ва хўжаликлар унинг банкдаги ҳисобига мунтазам пул ўтказиб туришлари керак. Мабодо бундан бирор корхона ёки хўжалик бош тортса жазоланади...

Гўшт ва сут саноати бирлашмасининг кирдикорлари фақат шундангина иборат эмас, у ерда ўтирган раҳбар ходимлар, мутахассислар ҳар куни ўнлаб жойларга телефон қиладилар, телеграммалар жўнатадилар, ҳисоботлар талаб қиладилар. Бечора чорвадорлар қиш-қировли кунларда молларнинг қаровини яхшилаш ўрнига ўша телеграмма ва сўровларга жавобан ахборотлар ёзиш ва жўнатиш билан банд бўладилар. Ҳозирги шароитда алоқа ва почта хизматининг нархи менман деган ташкилотларни ҳам чақиб олаётганини ҳаммага маълум.

Лекин бу билан ҳеч кимнинг иши йўқ. Қоғозлар жўнатилаверади. У ёқдаги елкаси қисиқ бечоралар жавоб ёзаверади... Лекин шуни очиқ тан олиш кераккн, бундан сут ёки гўшт кўпайиб қолмайди. Чуқурроқ ўйлаб қаралса, бу ерда бошқа бир гап бор. Яъни бирлашма раҳбарлари гўё ўзларини жон куйдириб ишлаётган қилиб кўрсатадилар. Аслида эса... Лекин улар яранинг устига дока ёпган билан яра битиб кетмаслигини англамайдилар.

Яқинда бирлашманинг номи ўзгариб, гўшт-сут саноати ҳудудий ҳиссадорлик бирлашмасига айланди. Хўш номи ўзгарган билан иш моҳиятида қандай янгиликлар бўлди? Тўғриси, ҳеч қандай.

Бирлашмага бўйсундирилган 28 хўжаликнинг 26 таси жамоа-ижара хўжаликларига, ҳиссадорлик жамиятларига айлантирилди. Кўпчилик хўжаликларнинг жамоалари ижара хўжаликларига, ҳиссадорлик жамиятларига айлантирилгач, мулкчиликнинг шакли энди ўзгарар, иқтисодий ислоҳотлар амалга ошар, деб ўйлашган эди. Афсуски, бундай бўлмади. Ҳамон эски ҳаммом, эски тос.

Иқтисодий ислоҳотнинг асосий белгилари бўлган чек усули, мулкни жамоага бериш ва уларга эгалик ҳиссини сингдириш, ишлаб чиқариш харажатларини жамоа ихтиёрида қолдириш каби бирқанча кечиктириб бўлмас тадбирлар амалга оширилмади.

Қарши сут комбинати жамоаси яқинда корхонани хусусийлаштирди. Бу шаҳар ҳокимлигининг махсус фармойиши билан қонунлаштирилди. Лекин, бирлашма маъмурияти ҳудди илгаригидек, ўзининг харажатлари учун комбинатдан 7 миллион сўм ундириб олди. Бунинг учун ҳеч ким билан, ҳатто сут комбинати жамоаси билан ҳам ҳисоблашиб ўтиришмади азаматлар.

Иқтисодий ислоҳотлар жорий этилаётган жойларда сарф-харажатлар фақатгина жамоаларнинг розилиги билан амалга оширилиши кўзда тутилган. Лекин, бирлашма раҳбарлари ислоҳотнинг ана шу, жамоага эгалик ҳуқуқини берадиган жиҳатлари билан ҳисоблашишни ўзларига эп билмаётирлар, бу эса ўлими олдидан талвасага тушиб атрофидагиларга чанг солаётган жоҳил одамни эслатади кишига.

Бундан йигирма йиллар бурун Қашқадарёда чорва моллари наслини яхшилаш ва кўпайтиришга йўналтирилган бир нечта наслчилик станциялари бор эди. Негадир улар тугатилиб, вилоят наслчилик бирлашмаси ташкил топди. Бу бирлашма собиқ СССР даврида Болтиқбўйи, Белорусь ва Украина республикаларидан зотдор қорамоллар олиб келиб, хўжаликларга сотиш билан шуғулланди. Ваҳоланки, вилоятнинг ўзида наслчилик ишларини йўлга қўйиш лозим эди. Оқибатда бизнинг шароит ва иқлимимизга мос тушадиган зотдор моллар сони камайиб ва ҳатто, йўқ бўлиб кетди. Бугун эса четдан зотдор моллар олиб келиш анча мураккаблашди. Шундан келиб чиқиб вилоятнинг ўзида наслчилик ишларини аллақачонлар бошлаб юбориш лозим эди. Лекин ҳалигача бу соҳада кўзга кўринарли бирор иш қилинмади.

Кези келганда, шуни ҳам таъкидлаш лозимки, айни пайтда вилоят хўжаликларида 93 минг бошга яқин зотдор қорамол боқилмоқда. Шулардан 45,3 мингги сигир. Лекин уларнинг сони ва сутини кўпайтириш борасида ҳали айтганимиздай, ҳеч бир силжиш бўлмаётир.

Бу ҳақиқатни наслчилик бирлашмасининг тепса-тебранмас мутасаддилари тушунмаётган экан, вилоят раҳбарлари нега бу ҳақда индашмайди...

Вилоятда шу каби яна қоракўл бирлашмаси, уруғчилик бирлашмаси, ветеринария бўлими, «Зооветснаб» каби ўнлаб, айни замонда бир жойда депсиниб, ривожланишимизга фойдаси тегмаётган ташкилотлар борки, улар шу бугун тугатиб юборилса ҳам ҳеч ким зарар кўрмайди. Чунки, уларда сарф-харажатлар кўпаяётгани ҳолда, жамиятимизга манфаат келтирмаётир.

Бундан икки йил муқаддам вилоятда паррандачилик саноати бирлашмаси ташкил топган эди. У қандай ими-жимида ташкил этилган бўлса, шундайлигича йўқ бўлди. Бирлашманинг бирон хўжаликка фойда келтиргани, у ерда ишлаган раҳбарлар, мутахассисларнинг паррандачиликни ривожлантириш, тухум, парранда гўшти етиштириш бобида бирон савобли ишга қўл урганликларини Қашқадарёда биров эслай олмайди.

Президентимиз қайд этганидек, деҳқончилик саноати уюшмалари ишини ҳам замон талаблари асосида ташкил этиш вақти келди. Эндиликда, сунъий пуфлаб шиширилган йирик ташкилотлар ўрнига хўжаликларга, тадбиркорлар ва фермерларга амалий ёрдам берадиган, уларнинг ишига кўмаклашадиган ташкилотлар зарур. Бунинг учун туман, қолаверса, вилоят ҳокимлиги ташаббус кўрсатиши зарур.

Пўлат ГАДОЕВ.

ҚЎЛБОЛА «МУЗХОНА»

«Регистон» ширкатига қарашли Сар-тепа даҳасида яшаймиз. Яшаймиз дегандан кўра, азобланамиз, десак тўғрироқ бўлар. Негаки, биз истиқомат қилаётган 131-уйнинг ўндан зиёд хонадонлари қишда умуман иситилмаслигидан заҳ тортиб кетган музхонага ўхшайди. Натижада деворлару гулқоғозлар кўчиб тушаяпти. Қувурларни занг босиб, поллар кўчиб кетмоқда. ЖЭКдагиларнинг эса парвойи фалак. Агар уларнинг ишчилари учун пул берсак, қувур ва зарур нарсалар топсак, қувурларни алмаштириб беришар эмиш. Ахир бизлар ҳар бир ойда йўқ иссиқлик, канализация ва бошқа ҳаражатлар учун ЖЭКка пул тўлаяпмиз-ку!

А. КИМ, АБДУКАРИМОВА, МОСЯГИНА, МУСУРМОНОВ ва бошқалар (жами 9 та имзо). Самарқанд вилояти.

ГАЗЕТАДА БОСИЛМАСА ҲАМ

УЙ ТЎЙИ ЯҚИН

«7 фарзандни тарбиялаб, уйли-жойли қилдим. Ҳозир ёшим 79 да. Иккинчи гуруҳ ногирони бўлган тўртинчи фарзандим билан бирга яшайман. Шароитимиз оғир. Тўрт йилдан буён уй сўраб маҳаллий ҳокимиятга ариза бераман. Натижасиз. Ахир мен озми-кўпми халқ фаровонлиги йўлида меҳнат қилганман, қолаверса Ватан уруши қатнашчисининг рафиқасиман. Ажаб эмас, «Халқ сўзи» сабаб бўлиб қариганимда яхши шароитли уйда яшасам».

Тошлоқ тумани Конизар маҳалласи Бобур кўчасида яшовчи Қ. Тўхлиеванинг юқоридаги хатига туман ҳокими С. Ғафуров имзоси билан қуйидагича жавоб хати келди:

«Бу оиланинг яшаш шароити ўрганилиб, ўғлининг II тоифа ногиронлигини ҳисобга олган ҳолда уй-жой тақсимлаш комиссиясининг хулосасига асосан имтиёзли иккинчи навбатга қўйилди».

ГАП—ИНСОФДА

Яқинда бозордан ўзимизнинг косиблар томонидан тикилган янги туфли сотиб олгандим. У атиги 40 кунга чидади. Яна бирининг умри 71 кунлик экан. Гап пулда эмас, иймон, инсофда. Энди «мендан кетгунча»... қабилида иш тутишга барҳам бериш зарур. Савдода ҳалоллик бўлса, иш ҳам бароридан келаверади.

Ривоят қилишларича, бир киши туясини деҳқонга сотгач, ундан сўрабди: «Туяни мингани олдингизми, сўйганими?». Харидор эса «Мингани», деб жавоб берибди. Шунда туяфуруш деҳқонга берган пулининг бир қисмини қайтариб берибди ва «туянинг ўнг оёғида иллати бор, бироз оқсайди», дебди. Қани эди, бизнинг сотувчию тижоратчилар ҳам ана шундай ҳалол ва инсофли бўлишса.

Шодиқул НАЗАРОВ, Оқдарё тумани, Лойиш қўрғони.

АКС САДО

ШАФҚАТСИЗГА ШАФҚАТ ЙЎҚ

Биз газетанинг шу йил, 6 январь сонида чоп этилган Ў. Ҳайдаровнинг «Қўшхотинлик балоси» мақоласини ўқиб чиқдик. Ҳайрату нафратдан ёқа ушладик. Мақола билим юртимиздаги бирор кишини беэътибор қолдирмади. Аёл — муқаддас, деб кўп такрорлаймиз. Мурғаккина, бегуноҳ Бибиробияни қийнаб ўлдирган ҳам ахир аёл, она-ку!? Наҳотки, бағритошлар борлигига ақли етиб улгурмаган, шафқатсизлик азобини туймаган, келажакда аёл, она бўлиши зарур бўлган жажжигина қизалоқ жаҳолатнинг қурбони бўлган бўлса?! Нега Бибиробиянинг қотили — Гулнора Очиловага атиги 15 йиллик қамоқ жазоси берилди? Бибиробия ўлиши керагу қотил тирик юришга ҳақлими?!

Хотинбоз Холмўмин Хўжақулов-чи? Ваҳоланки, у аёлга аёл сифатида муносабатда бўлганида эди, қизи тирик қоларди, балки? Унга нима жазо берилди? Қизалоқнинг қийнаб ўлдирилишига йўл очиб берган кимсага ҳам шафқат қилинмаслиги керак.

Қанча ўйламайлик, бир савол бўғзимизда қотиб тураверади: маҳалла-кўй, қариндош-уруғ қаерга қаради? Тўрт фарзанди бўла туриб, хотинига вафо қилмаган эрига Фароғат нега жигаргўшаларини ишониб ташлаб кетди? Минг афсуски, кеч! Хўш, эртага яна бир хонадонда юқоридаги воқеа такрорланмаслигига кафолат борми? Бас, шундай экан, инсонийлик қиёфасини йўқотган кимсаларга шафқат қилишга ҳаққимиз йўқ. Бунга ҳали ҳаётга тўймаган, Бибиробиянинг «Менинг гуноҳим нима эди?» дея боқиб турган маъюс нигоҳи-ю покиза руҳи йўл бермаслиги керак.

Бешариқ тумани, «Аграриқтисод» техникуми ўқитувчи ва ўқувчилари номидан:

Т. АҲМЕДОВ, М. БЕГМАТОВА, Б. ҚУРБОНОВА, Р. АЛИЖОНОВ, М. АБДУЛЛАЕВА. (жами 42 имзо).

ХАЛҚ СЎЗИ—ҲАҚ СЎЗ

МУСТАҚИЛЛИКНИНГ ОЛИЙ МАҚСАДИ—ХАЛҚИМИЗНИНГ ИЗЗАТИНИ ЖОЙИГА ҚЎЙИШ

МАРҒИЛОНДАН ИККИ ХАТ

КОРХОНА-ОЧДИГУ, ЛЕКИН ИШЛАШГА ИМКОН ҚАНИ?

Бундан икки йил муқаддам Марғилон шаҳридаги Н. Холматова кўчасида жойлашган ҳаммомни хусусийлаштириб, унинг ўрнида «Мунаввар» кичик корхонасини ташкил қилдик. Кўп тармоқли корхонамизнинг режасида белгиланган ишларни амалга оширишнинг имконияти бўлмаяпти. Сабаби ҳаммом ҳудудида шаҳар маиший хизмат кўрсатиш корхонасига қарашли увада титиш цехи мавжуд. Мазкур цехнинг ишлаши корхона ишини йўлга қўйишга тўсқинлик қилмоқда. Аҳоли зич жойлашган ҳудудга қурилган бу цехни шаҳар чеккасига кўчириш ҳақида Марғилон шаҳар ҳокимлигининг, вилоят табиатни муҳофаза қилиш қўмитасининг қарорлари бўлишига қарамай, у ҳамон иш фаолиятини тўхтатгани йўқ. Агар увада титиш цехи хусусийлаштирилса, ўртада низо чиқиши мумкинлиги ҳақида барча ташкилотларни огоҳлантирдик. Вилоят ҳокими муовини Н. Раҳимов ҳузурида ҳам бўлдик. Гап шундаки, биз ҳаммом, омборхона ва дарвозани хусусийлаштирганмиз. Ҳозир ҳаммом ҳудуди билан ёндош Марғилон шаҳар ички ишлар бўлими ҳушёрхонаси ҳам хусусийлаштирган жойимизга даъвогарлик қилмоқда. Ахир биз «Мунаввар» кичик корхонамизни беҳуда туриши учун эмас, балки юртдошларимизга баҳоли қудрат фойда келтириши, мустақил юртимиз равнақига ҳисса қўшиши учун ташкил қилганмиз-ку!

А. ҲОШИМОВ, кўп тармоқли «Мунаввар» хусусий корхонаси бошлиғи.

ҚАЧОН КЎЧИРИЛАДИ?

Марғилон шаҳар Тоғлиқ маҳалласида яшаймиз. Маҳалламиздаги Н. Холматова кўчасида увада цехи мавжуд. Мазкур цех ўзидан чанг чиқариб атроф-муҳитни заҳарламоқда. Бунинг натижасида қариялар, аёллар ва ёш болалар ўртасида турли юқумли касалликлар келиб чиқаётир. Биз бир неча бор увада титиш цехини аҳоли зич жойлашган ҳудуддан кўчиришларини сўраб, шаҳар ҳокимлигига мурожаат қилдик. Фойдаси бўлмади. Бугун республикамиз раҳбарияти соғлом авлод камолоти учун тинимсиз ҳаракат қилаётган бир пайтда турфа касалликларнинг келиб чиқишига сабаб бўлаётган цехни кўчиришни пайсалга солишаётганини қандай тушунса бўлади?

А. АБДУРАҲМОНОВ, Ю. МАМАЖОНОВ, С. ШАМСУТДИНОВ, Х. АЗИЗОВ, А. ХОШИМОВА, Р. ЮСУПОВ ва бошқалар (жами 24 имзо).

Муштарий таклифи

Акация ўрнига мевали дарахтлар экилса...

Шаҳар, туман кўчаларини айланиб, беихтиёр ҳаво етмаётганини ҳис қиласан. Дов-дарахтларнинг соясида дам олмоқчи бўлсанг, акация дарахтининг аллақандай бадбўй ҳиди димоғингга урилади. Наҳотки, мевасиз акацияю чинорлар ўрнига мевали дарахтлар ўтқазиш мумкин эмас, деган ҳақли савол туғилади. Тўғрида, қаерга қараманг мевасиз дарахтлар. Шундан кўра, кўча четларига, боғча ва мактаблар атрофидаги майдонларга мевали дарахтлар ҳам экилса, бозорларимизда бугунгидек қимматчилик ҳукм сурмаган бўларди.

Яна бир масала, кўчакуйлардаги ташландиқ темир терсаклар хусусида. Ахир далаларда, ахлатхоналарда чиқинди сифатида ташлаб юборилган темир-терсаклардан кўпгина деталлар ясаш мумкин. Темир-терсакларни маълум ойларда эмас, доимий қабул қилиб олинадиган пунктлар ташкил этилса, Мустақил юртимиз темирга бўлган эҳтиёжининг бир қисми қопланса ҳам ҳарна-да.

И. НУРИДДИНОВ, Ғазалкент шаҳри, Тошкент вилояти.

ЯНГИЛИКНИ ЭСКИРТИРИБ ЎҚИЙМАН

Бошқаларни билмадиму, мен икки ҳафталик газетани бир кунда оламан. Бу дегани, икки ҳафталик янгилигу эскиликдан бир варакайига хабардор бўламан. «Ўз вақтида газета ўқисангиз, бўлмайдими?» дерсиз. Бунинг иложи йўқ. Агар газеталаримизни ўз вақтида олиб келишларини талаб қилсак, почтачилар қийналиб қолишади-да! Ёлғон бўлмасин, шаҳар почта идораси бошлиғи Ю. Эгамбердиевага бир неча марта учрашдик. Уларнинг эътирофича, баъзи кунлари Тошкентдан поезд ҳам, самолёт ҳам келмасмиш. Унда Москванинг газеталари почта дўконларига қаердан келиб қолар экан? Билмадим, яқин орада янгиликни ўз вақтида ўқиймизми, ёки эскиргач танишамизми, бу фақат андижонлик алоқа ходимларига боғлиқ.

Зайнобиддин ЭШМАТОВ, Андижон шаҳри, Уйғур кўчаси.

Ўзбекистон ФА Қорақалпоғистон бўлимининг Оролбўйи экологияси муаммолари бўлинмаси ходимлари шу кунларда ичимлик суви сифатини яхшилаш, экин майдонлари шўрланишининг олдини олиш сингари ўта долзарб вазифалар билан машғул. Лабораторияларда сув, ҳаво ва тупроққа кимёвий дорилар қай йўллар билан сингиб кетаётгани ўрганилаяпти.

СУРАТДА: лаборантлар Ш. Туленова ва Г. Айтмуротова сув таркибини текширишяпти.

А. МУРОТОВ олган сурат. **ЎзА.**

ЖИНОЯТЧИ ТОПИЛАРМИКАН?

«1993 йил 21 май куни ўғлим Ғуломжон Ғаффоров кечқурун овқатланиб бўлгач кўчага чиқиб кетди. Орадан 15 минутча вақт ўтгач, аянчли қичқириқ эшитилди. Номаълум машина ўғлимни уриб кетибди. Ғуломжоннинг боши чап томондан ёрилган, ўнг биқинини қонталаш бўлиб қолган экан. 22 май куни ўғлим вафот этди»,— деб ёзадилар Наманган вилояти, Уйчи тумани, «Ғайрат» жамоа хўжалиги, Обжўвоз маҳалласида истиқомат қилувчи Т. Ғаффоров.

Биз ушбу шикоят хатини текшириш учун Республика прокуратурасига жўнатган эдик. Яқинда муҳарририятимизга қуйидаги жавоб мактуби келди:

«Фуқаро Т. Ғаффоровнинг хати кўриб чиқилди. Хат муаллифининг ўғли Ғ. Ғаффоров 1993 йилнинг 21 майида Наманган—Учқўрғон йўлида номаълум автомашина ҳайдовчиси томонидан содир этилган йўл-транспорт ҳодисаси натижасида вафот этади. Ушбу факт юзасидан Уйчи тумани ИИБ терговчиси томонидан жиноят иши қўзғатилиб, тергов ҳаракатлари олиб борилган. Қурилган чора-тадбирларга қарамасдан Ғ. Ғаффоровни уриб юборган автомашина ва унинг ҳайдовчисини аниқлаш имкони бўлмади, шу сабабли тергов ҳаракатлари бир неча марта тўхтатилади. Охирги марта бундай қарор 1993 йилнинг 6 декабрида қабул қилинади.

Т. Ғаффоровнинг аризасига биноан жиноят иши Наманган вилояти прокуратурасида ўрганиб чиқилди. Ушбу жиноятни очишга қаратилган қўшимча тадбирлар кўриш мақсадида жиноят ишини ҳаракатдан тўхтатиш ҳақидаги қарор 1994 йилнинг 3 январида бекор қилинган. Жиноят иши қўшимча тергов олиб борилиши учун Уйчи тумани ички ишлар бўлимига қайтарилган. Тергов устидан назорат ўрнатилди.

С. МУХТОРОВ, тергов бошқармаси бошлиғи вазифасини бажарувчи, адлия катта маслаҳатчиси».

САВОЛ БЕРИНГ—ЖАВОБ ҚАЙТАРАМИЗ

ИНТИЗОМИЙ ЖАЗО

Кадрлар бўлимида инспектор бўлиб ишлайман. Интизомий жазо бериш муддатига бироз ўзгартириш киритишган эмиш, ундан хабарим йўқ. Шу ҳақида тушунча берсангиз. Интизомий жазоланганлар мукофотланиши мумкинми?

Р. НИЯЗОВА, Қува шаҳри.

Меҳнат қонунлари кодексининг 159-моддасига биноан, ходимга интизомий жазо бевосита ножўя ҳаракат қилинганлиги аниқланган кундан бошлаб бир ой ичида қўлланилади. Бунда ходимнинг касаллиги ёки таътилда бўлган кунлари ҳисобга олинмайди. Бундай жазо узоғи билан 6 ой ичида қўлланилади. Янги қонун кўрсатилган тартибга қўшимча тариқасида ходимга айрим ҳолларда бериладиган интизомий жазо муддатини узайтирган. Эндиликда молия-хўжалик фаолиятини тафтиш этиш ёки текшириш натижасида аниқланган ҳаракатлар учун интизомий жавобгарлик икки йилдан кечиктирилмай (содир этилган ножўя ҳаракат кунидан бошлаб) қўлланилиши мумкин.

Интизомий жазо бир йил муддат ичида амалда бўлади. Шу вақт ичида ходимга нисбатан рағбатлантириш чоралари қўлланилмайди.

Шуни айтиш керакки, агар интизомий жазо олган киши яна бошқа ножўя ҳаракатлар содир этмаса ва ўзини ҳалол ходим сифатида кўрсатса, жазо бир йил муддат ўтмасдан олиб ташланиши мумкин.

ИШДАН БЎШАТИШ ҚОИДАСИ

Биз корхона касаба уюшмаси қўмитасининг аъзолигига сайланганимизга кўп вақт бўлгани йўқ. Ҳар бир ишчи ёки хизматчини маъмурият касаба уюшмасининг розилигисиз ишдан бўшатиши мумкин эмас. Айтинг-чи, қандай ҳолларда касаба уюшмаси розилигисиз маъмурият ишдан бўшатишни амалга ошира олади?

А. НАЖИМОВ, Бухоро шаҳри.

Корхона, муассаса, ташкилот касаба уюшмаси қўмитасининг олдиндан розилигини олмасдан меҳнат шартномасини (контрактни) бекор қиладиган ҳолатлар рўйхати ЎзМҚК 43-моддасининг янги таҳририда бирмунча кенгайтирилган. Чунончи:

— корхона, муассаса, ташкилот тугаганида;

— илгари шу ишни бажариб келган ходим ишга қайта тикланганида;

— касаба уюшмаси қўмитаси мавжуд бўлмаганда ҳар қандай асос бўйича ишдан бўшатилганда;

—корхона, муассаса, ташкилотнинг раҳбари, унинг ўринбосари, давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари, шунингдек, фуқароларнинг жамоат бирлашмалари лавозимига сайлаб, тасдиқлаб ёки тайинлаб қўядиган раҳбар ҳар қандай асос бўйича ишдан бўшатилганида;

— ўриндошлик тарзида ишламайдиган бошқа ходимнинг қабул қилиниши муносабати билан ўриндошлик асосида бажарилаётган ишдан бўшатилганида ёки ўриндошлик иши чекланиши муносабатига кўра маъмурият ташаббуси билан ишдан бўшатилаётганда ҳам касаба уюшмаси қўмитасининг розилиги олинмайди.

Шуни яна таъкидлаш жоизки, юқорида кўрсатилган барча ҳолатлардан бошқаси маъмурият ташаббуси билан ишдан меҳнат шартномаси бекор қилинганида уюшманинг розилиги олиниши шарт ва ходимни ишдан бўшатишга унинг розилиги ҳақидаги қарор 10 кунлик муддат ичида маъмуриятга маълум қилиниши лозим.

БИЗГА ҚАНДАЙ ИМТИЁЗЛАР БЕРИЛГАН?

Чернобиль фожеаси оқибатларини тугатиш қатнашчисиман. Ҳозирги пайтда заводда муҳандис бўлиб ишлайман. Мавжуд бўлган икки муҳандис штатидаги ходимларнинг бири қисқартирилиши лозим. Айтингчи, менинг ишда қолишим учун бирор асос борми? Умуман, янги қонун кимларни ишда қолиш ҳуқуқидан кўпроқ фойдаланишини таъминлайди?

Ф. ҚОРИЕВ, Самарқанд шаҳри.

Хатингизнинг мазмунига қараганда, сизни ишда қолдириш учун бериладиган имтиёзли ҳуқуқ бор. Чунки ЎзМҚКсининг 42-моддаси икки янги банд (8- ва 9-) билан тўлдирилган. Унинг 9-бандига мувофиқ атом объектларидаги фалокатлар оқибатидан нурланиш касалига учраган ёки нурланиш касалини бошидан ўтказган, радиация нурланишларининг кучайиши билан боғлиқ бошқа касалликларга дучор бўлган, атом объектларидаги ҳалокатлар сабабли ногирон бўлган шахслар, атом объектларидаги ҳалокатлар оқибатларини тугатиш қатнашчилари, шунингдек, уларга тенглаштирилган шахслар бундай афзалликлардан фойдаланадилар.

8-банди эса муддатдан ташқари ҳарбий хизматга жалб қилинганлар заҳирага бўшатилган ёки истеъфога чиққанларидан сўнг ишлаётган корхона, муассаса, ташкилотда ходимларнинг сони ёки штати қисқартирилган тақдирда ишда қолишда енгиллик беради.

(Саволларга ҳуқуқшунос Абдужалил ҲАСАНОВ жавоб қайтарди.)

ТАҲРИРИЯТДАН: ҳурматли муштарийлар, яна қандай саволларга жавоб олишни истайсиз? Шу ҳақда бизга ёзиб юборинглар.

• *Нуқтаи назар*

ҚЎШИҚ—ХАЛҚ РУҲИНИНГ КЎЗГУСИ

Миллий ғурурни шакллантиришда қўшиқ санъатининг аҳамияти беқиёс. Дарҳақиқат, қўшиқ — муқаддас, унинг ҳар бир сўзи нондек азиз, сувдек тиниқ, туздек зарурдир. Қўшиқлар азал-азалдан инсониятни диёнат, Ватанга муҳаббат, ахлоқ-одоб руҳида тарбиялаб, келмоқда. Сўнгги йилларда ўзбек қўшиқчилиги санъати жуда катта ютуқларни қўлга киритди. У мустақиллигимизни мустаҳкамлашдек эзгу мақсадга баҳоли қудрат хизмат қиляпти. Аммо ҳали савияси паст матни ўзбекча бўлгани билан мусиқасида ҳинд, араб, озарбайжон мусиқасини, оҳанглари Оврупо уч товушлиги, яна ҳам ёмони ана шу мусиқаларнинг йиғиндисидан ҳосил бўлган «бўтқа»лар ҳам пайдо бўляпти. Бу хилдаги қўшиқлар ёшларни ота-онага, заминга, миллатга фидойи бўлишга эмас, балки маишат, ўйин-кулгига, енгил-елпи ҳаётга чорлаётир.

Яна бир муаммо шундаки, ҳаётимизнинг, меҳнатимизнинг барча қирраларини акс эттирувчи қўшиқлар ҳам етарли эмас. Касблар ҳақида, Ватан ҳақида, янги урф-одатлар, мустақил Ўзбекистоннинг озод фуқаролари меҳнати, миллат ҳақида манзур қўшиқлар ёзилмоқдами? Қўшиқларни халқимизга етказиб беришга мутасадди ташкилотлар барча чора-тадбирларни кўрмоқдалармй? Қўшиқ ёзувчи шоир, композитор ва бастакрлар кейинги пайтларда давр талабига жавоб берадиган қўшиқларни кам яратишмоқда.

Қўшиқбоп шеърлар, фикр ва жанрга кўра ранг-баранг матнлар йўқлиги қўшиқчилигимиз тараққиёти йўлида ғов бўлиб турибди. Бизда ҳозир бор-йўғи бир неча мавзудагина қўшиқлар бўлиб, уларнинг ҳам аксари лирика экани сир эмас. Қўшиқларимиз ёрқин, эсда қоларли куйларнинг йўқлигидан ҳам жиддий зарар кўраётир. Ҳолбуки, улар лапар, уфори, оразбонлар, ҳазил-мутойиба каби шаклларда ҳам акс этса, айни муддао бўларди.

Шукрки, бизда ижро индивидуалига эришган ижрочилар оз бўлса-да, бор. Ўзига хос такрорланмас қиёфа, ўз мавзуи, ўз бадиий бисотига эга бундай хонандаларнинг репертуари ижрочилигимизнинг сара намунасидир. Қолган ҳолларда техник тақлидчиликнинг у ёҳуд бу кўринишига дуч келамиз. Баъзи ижрочилар фақатгина бировларнинг ашулаларини айтиб кун кўраётгандек таассурот туғдиради.

Хўш, вужудга келган аҳволни тузатишнинг иложи борми? Бор! Фикримизча, ишни «ойнаи жаҳон», «овоз ёзиш студиялари», филармониялар, мусиқа санъатига доир йирик ахборот идораларининг фаолиятини қайта кўриб чиқиш, нуфузли бадиий кенгашлар тузишдан бошлаш керак.

Таажжубланарли ҳол, бизда эстрадани маиший фон деб қабул қилувчи бутун бошли авлод вужудга келди. Бунинг натижасида жиддий мусиқа асарлари, мақомлар, яллалар, лапарлар, суворалар халқ оҳангларидан ўринли фойдаланувчи оригинал куй жўрлигида ижро этувчи хонандани «зал» вазминлик билан, баъзан ҳатто ёқтирмасдан кутиб оладиган бўлиб қолди.

Яна таъкидлаймизки, енгил-елпи қўшиқ нафақат милий мусиқани, балки тингловчининг, ёшларнинг дидини бузади. Шу сабабли бўлса керак, яқин ўтмишгача ўзбек қўшиқчилик санъатида енгил-елпи йўл бўлмаган, бунга нафақат устозлар томонидан, балки шинавандалар томонидан ҳам йўл қўйилмаган.

Эстрада концертларида ижрочидан кўтаринкилик, кишининг завқини келтирадиган фаоллик, залнн «забт эта олиш» эҳтимолига эга бўлиш талаб қилинади. Бироқ бу ҳол арабий ва рок усуллари зарблари, енгил-елпи қўшиқлар билангина кенг томошабинлар оммасини жалб қила олади, деган гап ҳам эмас-да! Тўғри, шинавандаларнинг, айниқса, тайёргарлиги паст мухлисларнинг қаршилигини енгиш осон деяётганимиз йўқ. Шунга қарамасдан, тўлақонли, муносиб, соф миллий ашулалар бирдан бўлмаса-да, қачонлардир ихлосмандлар қалбидан жой олиши керакми-йўқми?!» Қарабсизки, биз хоҳлаймизми, йўқми, созлари бир четга сурилиб, эстрада ниқоби остида на авжи, на бир тингловчи эсида қоладиган оҳанги бор янги услуб қўшиқлари, электрон компьютер асбоблари тезлик билан кириб келди. Қараб туриб, нима бало, ҳозирги ёш хонандаларга «план» тушганми, бажармаса бўлмайдими, деб ўйлайсан киши.

Шунингдек, вокал чолғу гуруҳлари фаолиятига назар солмасдан иложимиз йўқ. Менимча, бундай жамоалар ўз потенциал имкониятларини бой бериб қўймоқда. Ўтган йиллар жумҳуриятимизда юздан зиёд вокал чолғу гуруҳи тузилувди, ҳозир улардан ўнга яқинигина фаоллик кўрсатяпти, холос. Қолганлари эса тарқалиб кетган. «Наво», «Садо», «Наврўз» каби дасталар мусиқий пародия, ҳазил-мутойиба, фольклор ҳисобига қизиқарли изланишлар олиб бордилар. Ҳозирда ривожланиб, ёшларни ўзига жалб қилаётган бир қанча гуруҳлар, хонандаларимиз мавжуд... Кумуш Раззоқова, Насиба Абдуллаева, Равшан Зокиров, Юлдуз Усмонова, Козим Қаюмов, Шаҳбоз Низомиддиновлар шулар жумласидандир. Тингловчиларимизнинг аксарияти Ҳалима Носирова, Берта Давидова, Комилжон Отаниёзов, Ботир Зокиров каби таниқли хонандаларнинг ижрочилик руҳида тарбияланган.

Композиторларимиз, бастакорларимиз қўшиқ ёзар эканлар, кўпроқ унинг оҳанги эсда қолишига аҳамият берадилар, холос.

Ҳақиқий қўшиқ яратиш учун халқ ҳаётини, турмушининг муайян қирраларини яхши билиш, уч бериб келаётган янги куртакларни илғаш керак. Модомики, шундай экан, қўшиқ жанрининг тақдирига бефарқ қараш мумкин эмас.

Саидикром КАМОЛОВ.

МАДАНИЯТ ЯНГИЛИКЛАРИ

САНЪАТ ДУРДОНАЛАРИГА ТАРЖИМОН ШАРТ ЭМАС

Республика байналмилал маданият марказида таниқли рассом Исфандиёр Ҳайдаровнинг ижодий кечаси бўлиб ўтди. «Биз — Ўзбекистон замини фарзандларимиз» мавзуси остида ўтказилаётган бундай кечалар кейинги пайтларда анъанага айланиб бормоқда. Исфандиёр Ҳайдаровнинг ушбу кечаси «Батькивини» украин маданият маркази билан ҳамкорликда уюштирилди. Кечада Маданият ишлари вазирлиги ходимлари, Республика Рассомлар уюшмаси ходимлари, таниқли санъат ва фан арбоблари иштирок этишди. Бир пиёла чой устида санъат, унинг дўстлик ришталарини боғлашдаги ўрни ҳақида сўз борди. Айниқса Украинанинг Ўзбекистондаги элчихонаси вакиллари тайёрлаган чиқишлар йиғилганларда яхши таассурот қолдирди. Улар ҳам Исфандиёр Ҳайдаров асарлари Украинада жуда катта қизиқиш уйғотишини таъкидлаб, рассом ижодига барака тилашди. И. Ҳайдаров ижоди бугунги кунда нафақат Украина, балки АҚШ, Италия, Франция, Голландия, Саудия Арабистони, Венгрия, Япония каби йирик мамлакатларда хусусий мулк сифатида сақланмоқда. Санъатга таржимон шарт эмас, деб шуни айтишса керак.

Т. ЭШБОЕВ.

СИБИРЛИКЛАР БУХОРОДА

Вилоят раҳбарияти таклифига биноан Олтой ўлкаси маъмурияти бошлиғининг ўринбосари В. В. Коновалов раҳбарлигидаги сибирликлар делегацияси қадимий Бухорога ташриф буюрдилар.

Делегация таркибида машҳур Олтой трактор заводи, Барнаулдаги олачипор газламалар комбинати, шунингдек, савдо ташкилотларининг вакиллари бор эди.

Бухоро вилояти ҳамда Олтой ўлкаси ўртасида иқтисодий, илмий-техникавий ва маданий ҳамкорлик тўғрисида шартномалар тузилди. Шартномада, асосан, мол айирбошлашга катта эътибор берилди, яъни бухороликлар шимоллик дўстларига пахта толаси, эртаки сабзавот, мева, қоракўл теридан тайёрланган тикувчилик маҳсулотлари, чойшаб, ёстиқ жилди ва бошқа моллар етказиб берадилар. Улар ўз навбатида бухороликларга қишлоқ хўжалик машиналари ва эҳтиёт қисмлар, ёғоч ва ёғоч материаллар, автомашиналар, лак-бўёқ маҳсулотлари, кенг ассортиментдаги истеъмол моллари жўнатишади.

• *Теннис*

«БУЮК ИПАК ЙЎЛИ» ТУРНИРИ БОШЛАНДИ

ПОЙТАХТИМИЗДАГИ «Динамо» теннис кортида «Буюк ипак йўли» сателлит мусобақалари бошланди. Унда жаҳоннинг 30 мамлакатидан келган 50 нафар теннисчи қатнашаяпти. Шанба куни 32 нафар теннисчи сателлит мусобақаларида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритиш учун саралаш беллашувларини бошлаб юборишди. Унда Италия, Исроил, Туркия, Буюк Британия, Швейцария, Греция, Грузия, Россия, Туркманистон каби қатор мамлакатларнинг ёш теннисчилари билан бирга юртимиз спортчилари ҳам қатнашишди. Ушбу 32 спортчидан 9 нафар энг кучлиси аниқланди ва улар сателлит-мусобақаларида қатнашиш ҳуқуқига эга бўлишди. Саралаш босқичида ҳамюртларимиздан 6 нафар теннисчиси Вадим Куценко, Константин Томашевич, Улуғбек Мусаев, Олег Дяченко, Ғанишер Раҳматуллаев ва Антон Кокурин қатнашди. Улардан Ғанишер Раҳматуллаев ва Олег Дяченко асосий баҳсларда қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритишди. Ғанишер ўз юртдоши Кокуринни (6:0, 6:0), Дяченко эса Мусаевни (6:3, 6:2) мағлубиятга учратди.

Кеча саралаш босқичидан ўтган 9 нафар теннисчилар анча маҳоратга эга бўлган ва ПТА рейтинг очколарини олишга улгурган 23 тажрибали спортчилар билан бирга «Буюк ипак йўли» сателлит беллашувларига киришишди. Бу босқичга Германиядан тўрт нафар, Россиядан саккиз, Австрия ва Чехиядан иккитадан, Буюк Британия ва Португалиядан биттадан юртимиздан 5 нафар (Олег Огородов, Дмитрий Томашевич, Темур Ғаниев, Фарҳод Ғуломов, Антон Иванов) тажрибали теннисчи қўшилишди. Қуръа теннисчиларимиз учун муваффақиятсиз бўлди, дейишимиз мумкин. Чунки энг кучли теннисчиларимиз Олег Огородов ва Дмитрий Томашевич ўзаро учрашадиган бўлишди. Бу деган сўз икки кучли теннисчимиздан бири биринчи учрашувдан кейиноқ майдонни тарк этиши лозим.

Эслатиб ўтамиз, «Буюк ипак йўли» сателлит мусобақалари Тошкентда 7 майгача давом этади. Сўнг теннисчилар Самарқандга йўл олишади. Бу ерда мусобақалар 14 майгача, учинчи босқич эса 14 майдан 21 майгача Тошкентда «Пахтакор» ўйингоҳи мажмуида ўтказилади. Шундан сўнг 22 майдан 27 майгача яна «Динамо» теннис кортида «Буипак йўли» сателлит мусобақаларининг финал босқичида («Мастерс») энг кучли 24 теннисчи ўзаро куч синашади.

Р. ЖУМАЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

● ФУТБОЛ

ТЎПУРАРЛАРНИНГ МАҲОРАТИ ОШАЯПТИ

ФУТБОЛ бўйича Ўзбекистон кубоги учун 1/8 финалнинг дастлабки учрашувлари ўтказилди. Унда деярли кутилмаган натижалар қайд қилинмади. Саккиз учрашувда дарвозалар 29 марта ишғол қилинди.

Энг йирик ҳисоб Тошкент вилоятининг «Политотдел» ўйингоҳида қайд қилинди. Бу ерда биринчи лига вакили Тўрақўрғоннинг «Бахт» жамоасини қабул қилган майдон эгалари меҳмонлар дарвозасига жавобсиз тўққизта (!) тўп йўллашди. «Политотдел»нинг етакчи ўйинчиларидан бири Алексей Винников учрашувнинг қаҳрамони бўлди. Унинг тўпурарлик маҳорати туфайли тўрақўрғонликлар ўз дарвозаларидан 4 марта тўпни олиб чиқишга мажбур бўлишди.

Андижондаги учрашув ҳам кескин кураш остида ўтди. «Наврўз» Жиззахнинг «Сўғдиёна» клубини қийинчилик билан мағлубиятга (4:3) учратди. 1/8 финалнинг қолган дастлабки учрашувларида қуйидаги натижалар қайд қилинди:

«Нефтчи» — «Олтинкўл» — 2:0, «Пахтакор — «Насаф» — 5:1 («Пахтакор»дан Саттор Раҳимов учта гол муаллифи бўлди), «Локомотив» — «Нурафшон» — 0:1, «Темирйўлчи» — «Янгиер» — 1:1, «Ситора» — «Динамо» (Самарқанд) — 0:1.

Шу куни 1/16 финал босқичининг кечиктирилган учрашуви ҳам ўтказилди: МҲСК — «Навбаҳор» — 1:0. Маълумки дастлабки учрашувда ҳам наманганликлар 1:0 ҳисобида ғалаба қозонишган эди. Шундай қилиб 1/8 финалга йўлланма олган наманганликлар бугун Бекободнинг «Металлург» жамоасини қабул қилишади.

Ўзбекистон кубоги учун 1/8 финалнинг такрорий учрашувлари 15 май куни ўтказилади.

Ж. РАСУЛОВ.

"ЎЗАВТОСОЗЛАШ"

САНОАТ КОНЦЕРНИНИНГ КОРХОНАЛАРИ ЗИЛ, ГАЗ юк автомобиллари ва ЛАЗ автобусларини газ ёнилғисида ишлаш учун қайта жиҳозлаб беради

(буюртмачининг ашёларидан)

Концерннинг автосозлаш заводларида бу ишларни амалга ошириш учун барча имкониятлар мавжуд.

Энг асосийси - юқори малакали мутахассисларимиз бор.

БИЗНИНГ МЕҲНАТИМИЗ - СИЗНИНГ ИШОНЧЛИ БЎЛИШИНГИЗДИР !

Концерннинг автосозлаш заводларига мурожаат қилинг.

Маълумотлар учун Тошкент шаҳридаги телефонларимиз:

"**Ўзавтосозлаш**" саноат концерни (3712) 54-76-79.

1 - автосозлаш заводи 91-30-22.

2 - автосозлаш заводи 90-33-89.

10-автосозлаш заводи 48-41-11.

Асака шаҳрида *(Андижон вилояти)*:

6 - автосозлаш заводи (37436) 2-26-46.

Самарқанд шаҳрида:

Тажриба - механика заводи (3662) 35-96-56.

Нукус шаҳрида:

16 - автосозлаш заводи (36122) 2-41-23.

"**Ўзавтосозлаш**" саноат концерни.

"Ўзавтосозлаш" саноат концерни

"Ўзавтосозлаш" саноат концерни

«ТОШКЕНТ ЙЎЛБАРСИ» ИЗДОШЛАРИНИНГ КЎПЛИГИГА АМИН БЎЛДИ

ГУЛИСТОНДА спортимиз «юлдузи», бир пайтлар халқаро майдонда «Тошкент йўлбарси» деб ном қозонган Руфат Рисқиев совринини учун бокс бўйича республика спорт мактаблари тарбияланувчилари ўртасида мамлакат чемпионати ўтказилди.

Ўзбекистон Халқ таълими вазирлиги ташаббуси билан мамлакатимизда илк марта ўтказилган бу биринчиликда барча вилоятлар (Андижон ва Сурхондарёдан ташқари) ва Қорақалпоғистон республикасидан келган 120 нафар ёш боксчилар ғолиблик учун рингга чиқишди.

Бир ҳафта давом этган қизғин баҳсларда 15 вазн тоифаси бўйича ғолиблар аниқланди. Улар орасида тошкентлик Ботир Зиёджонов мусобақанинг энг яхши боксчиси деб топилди ва бош соврин билан тақдирланди. Совринни Руфат Рисқиевнинг ўзи топширди. Умумжамоа ҳисобида Самарқанд чарм-қўлқоп усталари биринчи, Тошкент шаҳри вакиллари иккинчи, хоразмликлар учинчи бўлишди.

— Ёш боксчилар ичида бўлажак жаҳон чемпионлари ёки Рисқиевлар борлигига ишонасизми? — деган саволимизга спортимиз «юлдуз»и: «Албатта. Ушбу биринчиликда қатнашган ёш боксчиларимизнинг имкониятлари бизнинг давримиздагига нисбатан каттароқдир. Фақат уларга доимий эътибор қаратилса ва улар ўз устида тинимсиз ишлаб, машғулотларга зўр беришса, Ўзбекистон жаҳон боксида ўзининг мустаҳкам мавқеига эга бўлади», — деб жавоб берди.

А. ШЕРНАЗАРОВ,
«Халқ сўзи»нинг ўз мухбири.

Ўзбекистон қишлоқ хўжалик фанлари академияси ва Қоракўлчилик илмгоҳи жамоалари «ТОМДИ» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори **Оқберди ИСАЕВ**нинг вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қиладилар.

Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси хорижий мамлакатларга эшиттиришлар республика радиоси жамоаси катта муҳаррир М. Солиҳбоевага акаси **Мақсуд СОЛИҲБОЕВ**нинг вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

● ТЕЛЕФОНЛАР: маълумот учун 33-07-48; эълонлар бўлими 32-09-25.
Индекс: 64608.

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.

Бош муҳаррир: Анвар ЖЎРАБОЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Абдунаби БОЙҚЎЗИЕВ, Эсирган БОЛИЕВ (масъул котиб, «Халқ сўзи»), Эркин ВОҲИДОВ, Миракмал МИРАЛИМОВ, Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Халқ сўзи»), Лев ПАК (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Людмила ПОРФИРЬЕВА, Қулаҳмад РИЗАЕВ, Александр ТЮРИКОВ (масъул котиб, «Народное слово»), Шавкат ЯҲЁЕВ, Пиримқул ҚОДИРОВ, Муҳаммаджон ҚОРАБОЕВ, Саидаҳрор ҒУЛОМОВ.

● МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — И. Худоёров, навбатчи — Т. Долиев.

Рўйхатдан ўтиш тартиб № 0001. Буюртма Г.—955 80332 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А — 2.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 6 Босишга топшириш вақти — 21.00. Босишга топширилди 23.00